

Июнь 2018

УЗБ

22
(1340)-son
1-iyun
2018

Xabar

ERURSEN SHOH, AGAR OGOHSEN SEN
AGAR OGOHSEN SEN, SHOHSSEN SEN

ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VA KOMMUNIKATSIYALARINI RIVOJLANTIRISH VAZIRLIGI NASHRI

1992-yil martdan chiqa boshlagan www.xabar.uz

УШБУ

СОНДА:

ХАРАКАТЛАР СТРАТЕГИЯСИ

АҚШнинг венчур жамғармаси Ўзбекистон ИТ-саноатига сармоя киритади **2-бет**

ЎЗБЕКISTON-РОССИЯ:

Ахборот хавфсизлигига ёндашувимиз ўхшаш **3-бет**

БОЛАЛАР КУВОНЧИ — БАХТДАН НИШОНА

1 июн — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кўни **4-бет**

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

по развитию системы цифрового стандарта радиовещания DAB+на территории Республики Узбекистан **6-бет**

СИНАЛГАН УСУЛЛАР

Компютерингиздаги 10та қўлайлик **11-бет**

МУЛОҲАЗА

Шукр қилишни унутиб қўймадикми? **16-бет**

МИРЗО УЛУҒБЕК ИННОВАЦИЯ МАРКАЗИ

Резидент компаниялар сони — **319та**

2017 йилда резидент компаниялар томонидан **\$22** миллионлик хизматлар кўрсатилди, **\$1,5** миллионликдан зиёд хизмат ва маҳсулотлар экспорт қилинди.

"TECHNOVATION CHALLENGE": ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ ЯРИМ ФИНАЛИДА ҚАТНАШАДИГАН УЧ ЖАМОА САРАЛАНДИ

2018 йилнинг 25 май кўни Тошкент шаҳридаги ИНҲА университетидега "Technovation Challenge" танловининг 2018 йил мавсумидаги якуний тадбири — "Celebration Event" бўлиб ўтди.

Танлов Ўзбекистон ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги, Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси, Тошкент шаҳридаги ИНҲА университети, Муҳаммад ал-Хоразмий номидаги Тошкент ахборот технологиялари универси-

тети, БМТнинг Ўзбекистондаги офиси, BrandUz, Startup-Mix, StartupFactory.uz, Green Business Innovation, Ўзбекистонда бола ва оилалар уюшмаси ва CodeCraft.uz томонидан ташкил этилди.

3-бет

ЎЗБЕКISTONДА ҲАЙДОВЧИСИЗ ХАРАКАТЛАНУВЧИ АВТОМОБИЛ ЛОЙИҲАСИ ТАЙЁРЛАНЯПТИ

Тошкентдаги Турин университети "Ўзавтосаноат" буюртмаси асосида ҳайдовчисиз ҳаракатланувчи биринчи ўзбек автомобили лойиҳасини тайёрляпти.

"Ўзавтосаноат" бошқаруви раиси Умиджон Салимовнинг қайд этишича, Турин политехника университетидега ишлаб чиқарилаётган ҳайдовчисиз автомобил лойиҳаси "Ўзавтосаноат" ва компаниянинг Россиядаги икки ҳамкори томонидан молиялаштириляпти.

Аввалроқ "Ўзавтосаноат" Ўзбекистонда электромобиллар ишлаб чиқариш бўйича республика концепциясини тайёрлаётгани ҳақида ҳам хабар берилган эди.

БУ ҲАҒТАДА

МАМЛАКАТИМИЗДА 4G ТАРМОҒИ КЕНГАЙМОҚДА

Алоқа, ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари соҳасида назорат бўйича давлат инспекциясининг радиоалоқа, радиоэшитириш ва телевидение бўлими республикада фаолият юритаётган мобил алоқа

операторларининг 4G тармоғини ривожлантириш бўйича олиб бораётган ишларини таҳлил қилди.

Таҳлилда Ўзбекистонда мобил компанияларнинг 4G таянч станциялари сони статистикаси келтирилган.

Мобил алоқа оператори	2018 йил 1 январь ҳолатида ўрнатилган таянч станциялар сони	2018 йил 1 июн ҳолатида ўрнатилган таянч станциялар сони	Қўшимча ўрнатилган таянч станциялар сони
"Unitel" МЧЖ (Beeline)	373	430	57
"Coscom" МЧЖ (Ucell)	251	256	5
"UMS" МЧЖ "Ўзмоби́л" филиали	93	103	10
	698	715	17
Жами	1415	1504	89

Мобил операторлар томонидан 4G тармоғини ривожлантириш борасида олиб борилаётган ушбу ишлар абонентларда юқори тезликдаги интернет хизматларидан фойдаланиш имкони ошириб берилади.

Реклама

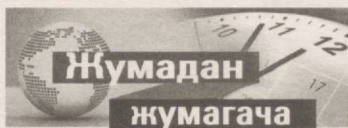
ALSKOM
СУБУЛТА КОМПАНИЯСИ
СТРАХОВАЯ КОМПАНИЯ

ИПОТЕКА СУҒУРТАСИ

Тел.: 147-11-00
Факс: 147-22-00
Хизматлар ишга солинган

Консулсия шаклида
Аммо Телур кўчаси
109-уй
www.alskom.uz

➤ **Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев** раислигида 29 май куни экспорт-импорт, маҳаллий бюджетга қўшимча тушумларни таъминлаш, қишлоқ хўжалигида гуза парварishi, галла ўрими, такрорий экинлар ва сувдан оқилонга фойдаланиш каби муҳим тадбирларни самарали ўтказиш билан боғлиқ бугунги кунда го'ят долзарб бўлиб турган масалаларга бағишланган видеоселектор йиғилиши бўлиб ўтди.

➤ Жорий йилнинг 9-10 июн кунлари Хитой Халқ Республикасининг Циндао шаҳрида Шанхай ҳамкорлик ташкилоти Давлат раҳбарлари кенгашининг навбатдаги саммити бўлиб ўтди. 29 май куни Тошкентда ушбу йирик тадбирга бағишланган матбуот анжумани бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири, Хитой Халқ Республикаси, Россия Федерацияси, Қозғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси, Тожикистон Республикаси, Ҳиндистон Республикаси, Покистон Ислам Республикасининг мамлакатимиздаги элчихоналари ҳамда ШХТ Минтақавий ахсил-террор тузилмаси Ижроия қўмитаси вакиллари иштирок этди.

➤ **Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев** 30 май куни мамлакатимизда амалий таширф билан бўлиб турган "Росатом" атом энергияси бўйича давлат корпорацияси бош директори Алексей Лихачёвни қабул қилди. Музокарада фан ва юқори технологиялар соҳасида узоқ муддатли шериклик алоқаларини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш, истиқболли лойиҳаларни амалга ошириш, икки мамлакат илмий-тадқиқот институтлари ва инновация марказлари ўртасида, жумладан, ўтган йили имзоланган Атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги ҳукуматлараро битим доирасида яқин ҳамкорликни йўлга қўйиш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

➤ Фарғонада Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Қирғизистон Республикаси Жогорку Кенеси ўртасида ҳамкорлик бўйича парламентлараро комиссиянинг биринчи мажлиси бўлиб ўтди.

➤ **Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасида** Ўзбекистон Бош прокурори Отабек Муродов ва Франциянинг Ўзбекистондаги фавкулда ва мухтор элчиси Виолет де Вилмор учрашуви бўлиб ўтди. Учрашувда икки томонлама ҳамкорликнинг кенг йўналишлари, жумладан, экстремизм, терроризм ва уюшган жиноятчиликнинг бошқа турларига қарши кураш ҳамда инвесторларни ҳуқуқий қўллаб-қувватлаш масалалари бўйича фикр алмашилди.

➤ Мамлакатимизга Эрон Ислам Республикасининг йўллар ва шаҳарсозлик вазири Аббос Охундий бошчилигидаги делегация ташрифи бўлди. Меҳмонлар дастлаб "Ўзбекистон темир йўллари" акциядорлик жамиятида бўлди. Делегация аъзолари шу кунги қатор вазирилик ва ташкилотларда бўлиб, ўзаро ҳамкорликни раванқ топтириш юзасидан фикр алмашди. Меҳмонларнинг Самарқанд ва Бухоро вилоятларига ташрифи режалаштирилган.

АҚШНИНГ ВЕНЧУР ЖАМҒАРМАСИ ЎЗБЕКИСТОН ИТ-САНОАТИГА САРМОЯ КИРИТАДИ

29 май куни Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазириликда Ўзбекистоннинг ИТ-соҳасидаги имкониятларини ўрганиш ҳамда уни ривожлантириш учун сармоя киритиш мақсадида юртимизга ташриф буюрган "Thiel Capital" венчур жамғармаси вакиллари би-

лан учрашув бўлиб ўтди. Мазкур жамғармага халқаро Раурал тўлов тизими асосчиси Питер Тил томонидан асос солинган.

Жамғарма бугунги кунда Facebook, LinkedIn, Asana, AirBNB, Stripe ҳамда бошқа кўплаб нуфузли компаниялар билан ҳамкорлик қилиб келмоқда.

Ахборот технологиялари соҳасида фаолият олиб бораётган ишлаб чиқарувчиларга ривожланиш муҳитини яратиш ҳамда уларни қўллаб-қувватлаш мақсадида юртимизда иш бошлаган "Mirzo Ulugbek Innovation Center" инновация

маркази (MUIС) аynи пайтда маҳаллий ҳамда халқаро компанияларнинг ўзаро ҳамкорлигини йўлга қўйиш юзасидан лойиҳаларни амалга оширяпти. Жумладан, "Thiel Capital" компаниясининг Ўзбекистон ИТ-саноатида қизиқиши ҳам айнан мана шу ташаббуслар маҳсулидир.

Учрашувда томонлар мамлакатнинг ИТ-саноатини ривожлантириш, хусусан экспорт салоҳиятини оширишга хизмат қиладиган лойиҳаларни ташкил қилишни муҳокама қилдилар. Ўзбекистон томони меҳмонларни MUIС фаолияти мисолида юртимизда ИТ-компанияларга яратиб берилган шароитлар билан ништирди.

"Thiel Capital" жамғармаси вакиллари Ўзбекистон ҳукумати соҳага қаратаётган эътиборни ҳисобга олиб, мамлакатда технологиялар соҳасини ривожлантиришда катта имконият борлигини қайд этишди.

Маълумот учун: Ўзбекистон Республикаси Президентининг жорий йил 22 январдаги фармонида кўра, венчур жамғармалари ҳамда улар томонидан молиялаштирилган лойиҳалар 2023 йилга қадар ҳар қандай солиқ тўловларидан озод этилган.

МАЛАЙЗИЯ КОМПАНИЯСИ БИЛАН "ЭЛЕКТРОН ҲУКУМАТ" ЙЎНАЛИШИДА ҲАМКОРЛИК ҚИЛИНАДИ

Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазириликда Малайзиянинг "Silverlake Group" компанияси раҳбари М.Редзуан Кушайри бошчилигидаги делегация аъзолари билан учрашув бўлиб ўтди.

Учрашувда томонлар ахборот-коммуникация технологиялари йўналишидаги ҳамкорлик истиқболларини атрафлича муҳокама қилдилар. Хусусан, "электрон ҳукумат" йўналиши учун янги тизим ва ахборот технологиялари маҳсулотларини ишлаб чиқаришга қаратилган лойиҳаларни амалга ошириш юзасидан ҳамкорлик қилишга келишиб олинди.

ИННОВАЦИОН ҲОЯЛАРИНГИЗ БОРМИ?

Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирилик томонидан ишга туширилган "АКТ ривож учун инновацион го'ялар" деб номланган портал орқали барча хоҳловчилар АКТ соҳаси бўйича ўз го'яларини тўғридан-тўғри вазирга юборишлари мумкин.

Инновацион го'яларни юбориш учун рўйхатдан ўтиш, оферта билан танишиш ва тасдиқлаш лозим. Сўнг ахборот технологиялари, таълим, электрон

ҳукумат, телекоммуникациялар, почта каби йўналишлар бўйича таклифларни ўзбек ёки рус тилида юбориш имкони бўлади.

"АКТ ривож учун инновацион го'ялар" портали ташкил этилгани ҳақида АКТ вазири Азим Ахмедов ҳажра 22 май куни бўлиб ўтган #MITCROADMAP 2018 конференциясида эълон қилган эди.

Аynи пайтда мазкур портал орқали бир нечта таклиф ва го'ялар берилган. Улар билан батафсил <http://idea.mtc.uz> сайтыда танишингиз мумкин.

"MENING FIKRIM" ПОРТАЛИДА "FACEBOOK" ПРОФИЛИ ОРҚАЛИ РЎЙХАТДАН ЎТИШ ИМКONI ЯРАТИЛДИ

"Mening fikrim" жамоавий мурожаатлар порталининг ишга тушиши Ўзбекистон фуқаролик жамияти ҳаётида катта қизиқиш уйғотди. Қисқа муддат ичда порталга ташаббусларни билдириш борасида 600га яқин жамоавий мурожаатлар келиб тушган ва 3400 дан ортиқ фойдаланувчиларнинг изоҳлари қолдирилган.

Техник майдон ишлаб чиқувчилар томонидан порталнинг функционал имкониятлари кенгайтирилди. Жумладан, сайтда аввал мавжуд бўлмаган "Facebook" ижтимо-

ий тармоғи профилидан фойдаланган ҳолда авторизация қилиш имконияти киритилди.

Бу порталнинг коммуникацион имкониятларини кучайтириш билан бирга, жамоавий петициялар муҳокамасида қатнашаётганларнинг кўпайишида муҳим аҳамият касб этади.

"TECHNOVATION CHALLENGE": ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ ЯРИМ ФИНАЛИДА ҚАТНАШАДИГАН УЧ ЖАМОА САРАЛАНДИ

2018 йилнинг 25 май куни Тошкент шаҳридаги ИНҲА университетида "Technovation Challenge" танловининг 2018 йил мавсумидаги якуний тадбири - "Celebration Event" бўлиб ўтди.

◀1-бет.

"Technovation Challenge" танлови 2010 йилдан бери дунёнинг 78та мамлакатиде ўтказилади. "Technovation Challenge" 15 ёшдан 18 ёшгача бўлган ва фақатгина қизлар учун мўлжалланган технологик ишланмалар танловидир.

Танловнинг мақсади — қизларда дастурлаш, тадбиркорлик ва танқидий фикрлаш кўникмаларини ривожлантиришди. Мазкур лойиҳа қатнашчилари барча жалб этилган томонларнинг техник соҳага қизиқишини, техник касблардаги қизларнинг улушини оширади.

Ташкилотчиларнинг фикрига кўра, танлов доирасида олинган билимлар қизларга ўзига хос тажриба бўлиб, рақобатли меҳнат бозориде ўзининг муносиб ўрнини топиш имконини беради. Тадбиркорлик ва дастурлаш кўникмалари кейинги ҳаётларида қисман бандликни оилавий мажбуриятлар билан уйғунлаштириш имкониятини беради.

Жорий йилда мазкур дастур-

да қизларнинг 29 жамоаси иштирок этди: 24та катта ёшдаги жамоа (15-18 ёш) ва 5та кичик ёшдаги жамоа (10-15 ёш). Улардан иккита жамоа Урганч ва Қарши шаҳридан.

"Celebration Event" тадбири давомида жамоалар ўзлари яратган мобил иловаларни тақдим этдилар. Кичик гуруҳ жа-

моалари эса сахнада тақдимотлар қилишди.

Тадбирнинг расмий қисмида Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги, Тошкент шаҳридаги ИНҲА университети, БМТ Ривожланиш дастури ва Ўзбекистонда бола ва

оилалар уюшмаси ҳамда бошқа лойиҳа ҳамкорлари вакиллари "Technovation Uzbekistan" меҳмонлари ва иштирокчиларни қутладилар.

"Technovation Uzbekistan" барча иштирокчилари сертификатларни қўлга киритишди. Тадбир якунида Ўзбекистон номидан жаҳон чемпионати ярим финалига чиққан учта жамоа номи эълон қилинди.

Ярим финалга "Black Letter" лойиҳаси билан "Technomama" жамоаси, болаларида Даун синдроми бор ота-оналар учун "SunChild" мобил дастур билан "Brilliant Ideas" жамоаси ва экологик "PET-game" лойиҳаси билан "Droplet" жамоалари йўл олдилар.

Танловнинг кейинги босқичида барча иштирокчиларнинг ҳамма лойиҳалари бутун дунё бўйлаб намоиш этилади. Шундан сўнг 10та финалчи-жамоалар аниқланади, улар Сан-Францискода бўлиб ўтадиган тадбирнинг сўнги босқичида иштирок этишади.

Л.САИДУРОВОД

“Танловнинг кейинги босқичида барча иштирокчиларнинг ҳамма лойиҳалари бутун дунё бўйлаб намоиш этилади.”

ЎЗБЕКИСТОН-РОССИЯ: АХБОРОТ ХАВФСИЗЛИГИГА ЁНДАШУВИМИЗ ЎХШАШ

Ахборот ва жамоат хавфсизлиги маркази раҳбарияти Москвада Россиянинг "Инфосистемы Джет" компанияси билан учрашув ўтказди

Ахборот хавфсизлиги ва жамоат тартибини таъминлашга кўмаклашиш маркази мутахассислари директор ўринбосари Р.Юнусов бошчилигида 2018 йил 30 май куни Москва шаҳрида Россиянинг "Инфосистемы Джет" компанияси раҳбарияти билан учрашди.

Учрашув доирасида томонлар ўта муҳим аҳамиятга молик бўлган инфратузилмалар

объектларида ахборот хавфсизлигини таъминлаш масалалари юзасидан профессионал фикр-мулоҳаза алмашдилар.

"Ахборот хавфсизлигига таҳ-

дидлар табиатининг трансчегаравийлигини инобатга олиб, турли мамлакатларнинг мазкур соҳадаги мутахассислари ҳамкорликда фаолият олиб боришлари зарур. Бундан ташқари, талқин этилган халқаро тажрибалар россиялик мутахассисларнинг ахборот хавфсизлигини таъминлаш масалаларига ёндашуви ва ҳатто айрим метъерий-ҳуқуқий ҳужжатлар ҳам Ўзбекистонда қабул қилинганлари билан бир хил эканидан далолат бермоқда. Бу, ўз навбатида, ҳамкорликдаги фаолиятнинг самаралорлигини эътироф этади", — дея таъкидлади Р.Юнусов "Инфосистемы Джет" компаниясининг бош директори ўринбосари, тижорат директори Андрей Самойлов билан учрашув чоғида.

"Инфосистемы Джет" компаниясининг давлат сектори билан ишлаш бўйича Дастурий ечимлар марказидаги россиялик мутахассислар қуйидаги йўналишларда ўз тажрибалари билан ўртоқлашдилар:

■ ахборот хавфсизлигини таъминлаш бўйича янги технологиялар;

■ ахборот хавфсизлиги инцидентлари мониторингини олиб бориш бўйича компаниянинг замонавий ечимлари;

■ ахборот хавфсизлиги қисми бўйича ситуацион марказларнинг тезкор штаби, операторлик, сервер хонасини ташкил этиш;

■ Россиянинг ахборот хавфсизлиги концепциясида назарда тутилган масалаларни ечиш бўйича Россия Федерациясининг янги регламент таъминоти;

■ IT-инфратузилма ва ахборот хавфсизлиги мониторинги. Сўнгра Ўзбекистонлик мутахассисларга Россия Федерацияси Тамбов области учун портал форматиде ташкил этилган Jet Situation Centre ечимининг демо талқини намоиш этилди.

Учрашув нҳоясида Р.Юнусов фуқаролар маълумотларини қўшимча тарзда тезкор қайта ишлаш учун идентификация рақамлари порталини ташкил этиш бўйича жорий режалар билан компания вакиллари таъминтирди.

Жавоҳир ҚУДРАТОВ

БОЛАЛАР ҚУВОНЧИ – БАХТДАН НИШОНА

Болалар... Улар бизнинг келажигимиз, бошлаган эзгу ишларимизнинг давомчилари, кўзимизнинг нури, қалбимиз сурури. Улар билан ҳаётимиз обод, кўнглимиз чароғон. Шу сабабли ҳам болаларимиз бахтли бўлишлари учун ҳамма нарсамизни беришга тайёрмиз. Айниқса, 1 июн – Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунинда уларга кўрсатаётган меҳру муҳаббатимиз янада ошади.

1950 йилдан эътиборан 1 июн — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунини сифатида нишонлана бошланди.

Мана, 68 йилдирки, тўкин ёз фаслининг илк кунини кўпчилик мамлакатларда Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунини сифатида нишонланади. Мабодо, бу кун дам олиш кунинга тўғри келмаса ҳам, ҳақиқий байрамга айланади. Парк ва аттракционлар, турли болалар оромгоҳлари, театрлар болалар билан тўлиб-тошади. Барча яхши нарсалар уларга бағишланади.

Қисқача бу куннинг тарихи ҳақида тўхталсам. 1949 йили Парижда аёлларнинг Халқаро демократик федерацияси конгресси бўлиб ўтади. Бу конгрессда болаларнинг бирдамлиги ва бахт-саодати кафолати бўлган мустақкам тинчликни таъминлаш учун доимий кураш ҳақидаги шиор баралла янграйди. Негаки, Иккинчи жаҳон урушидан кейинги даврда сайёрамизда яшовчи барча масъум болажонларнинг соғлиқ ва хотиржамлигини сақлаш долзарб муаммага айланган, урушда ҳалок

бўлган, ота-онасиз етим қолган минглаб болажонлар охи кўпчиликни бефарқ қолдирмаётган эди.

Ва 1950 йилдан эътиборан 1 июн — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунини сифатида нишонлана бошланди.

1989 йили БМТ Бош Ассамблеяси болалар ҳуқуқлари тўғрисида Конвенция қабул қилди. Унда бутун дунё мамлакатлари учун болалар ҳуқуқларини ҳимоя қилишни таъминлаш тўғрисидаги вазифалар ўз аксини топган.

Дунёнинг кўплаб мамлакатлари ва шаҳарларида ушбу кунда болалар ҳуқуқлари ва уларни ҳимоя қилиш ҳақида мунозара ва лекциялар ўқилади, тушунтириш ишлари олиб борилади. Шунингдек, байрамга бағишланиб турли қувноқ ва маданий-оммавий талбирлар, спорт мусобақалари ўтказилиб, концертлар ташкил этилади. Шу кунини оғир бемор, даволаниш-

га муҳтож ва ногирон болалар учун хайрия акциялари ва талбирлар ташкил қилинади.

Болаларни ҳимоя қилиш кунини нишонлаш орқали кенг жамоатчилик диққатини муаммоли болаларга, уларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, ҳимояланган дунёда яшаш имкониятига, бахтли болаликка эга бўлишлари ва ўз мамлакатининг тўла-тўқис ва хотиржам фуқароси бўлиб ўсишларига эришишга қаратилади.

Мамлакатимизда ҳам бу кунини катта тантана билан байрам қилиш аниқлаб айланган. Бошқа соҳа корхона ва ташкилотларида бўлган каби бизнинг филиалимизда ҳам болалар саломатлигини мустақкамлаш, уларнинг энг гўзал дамлари шодликка, хурсандчиликка тўла ўтиши учун ҳаракат қилиняпти. Бу борада иш берувчи ҳамда бошланғич касаба уюшмаси кўмитасининг бирдамлиги қўл келмоқда.

Аниқлаб қўра, бу йил ҳам корхонамизда фаолият юритувчи ходимларнинг уч ёшдан ўн ёшгача бўлган фарзандлари иштирокида расм чизишга оид “Менинг оилам” кўрик-танлови ўтказилди. Танлов болаларнинг ёшига қараб, уч гуруҳга бўлинган ҳолда ташкил этилди. Танлов натижаларига қўра, ҳар бир гуруҳ голиблари алоҳида мукофотланди. Шунингдек, барча иштирокчиларга совға-саломлар топширилди. Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунини дам олиб, яйрашлари учун ходимларнинг учдан ўн ёшгача бўлган фарзандлари Абдулла Қодирий номидаги истироҳат бозига чипта билан таъминланди.

Болажонларга кўрсатилаётган бу эътибор ходимларимизнинг унумли ишлашларига яна бир сабаб бўлиб хизмат қилади, албатта.

Жалолiddин ИСРОИЛОВ,
“Ўзбектелеком” АК “БКМ”
филиали ҳуқуқшуноси

ТАНЛОВ

ТОШКЕНТДА “ROBO CHALLENGE-2018” ТАНЛОВИ ЎТКАЗИЛДИ

Танловда 10 ёшдан 14 ёшгача бўлган икки кишидан иборат 25 жамоа иштирок этди.

Лочин Тоҳиржонов ва Саидкарим Саиданваров бир мактабда таълим-тарбия олади. Иккаласи биргаликда дарс тайёрлайди, тўғарақларга боради. Айни вақтда “Робототехника” тўғарағида улар ўзлари қизиққан соҳа сирларини мукамал ўрганишга киришган. Бугунги танлов уларнинг бир йил давомида ўрганган билимлари ва кўникмаларини бир жамоа бўлиб намоён қилиши учун кенг имконият берди.

Ўзбекистон ёшлар иттифоқи марказий кенгаши, пойтахтимиздаги “Robokidz” робототехника мактаби ҳамкорлигида ўтказилган “Robo challenge – 2018” танловини пойтахтимиздаги умумтаълим мактаблари ва “Robokidz Education”, “Wunderkind”, “Intellect”, “Сехриё”, “Эрудит” каби хусусий таълим марказлари ўқувчилари иштирок этди.

Юртимизда ўғил-қизлар ўртасида турли йўналишларда туркум лойиҳалар, ижодий танлов-

лар, фестиваллар мунтазам ўтказиб келинмоқда. Илк бор ташкил этилган танловдан қўзланган мақсад, болаларнинг замонавий ахборот-коммуникация технологиялари, инновациялар, спорт ва таълим робототехникасига бўлган қизиқишини янада ошириш, техник ижодкорлигини рағбатлантиришдан иборатдир.

Ушбу босқичда мактабларнинг ўзида сараланган ва якуний босқичга тавсия этилган 10

ёшдан 14 ёшгача бўлган икки кишидан иборат 25 жамоа иштирок этди.

Унда ўғил-қизларнинг роботлари тўғри йиғиши, уни ранг, масофа ва маррани тўғри белгилай оладиган қилиб созлай олиши, компьютер орқали бошқариши ва роботлар баҳсида иштироки каби йўналишларда баҳолаб борилди.

Баҳолаш натижаларига қўра, голиблар аниқланиб, уларга эсдалик совғалари берилди.

“ALSKOM”

компанияси томонидан жами тўланган суғурта қопламалари миқдори 11,3 млрд. сўмдан ортди

Жорий йилнинг 26 майда “ALSKOM” суғурта компанияси акциядорлик жамияти акциядорларининг умумий йиғилиши бўлиб ўтди. Унда компания фаолиятининг 2017 йил якунлари ҳамда 2018 йилда уни ривожлантириш йўналишлари ва вазифалари кўриб чиқилди.

Йиғилишда Кузатов кенгаши раисининг кенгаш фаолияти якунлари бўйича ҳисоботи тингланди. Акциядорлар раис ҳисоботини тасдиқладилар ҳамда кенгаш фаолиятини қониқарли деб баҳоладилар. Сўнг компания бош директори Тоҳиржон Иминов компаниянинг 2017 йил молиявий-ҳўжалик фаолияти якунлари тўғрисида ҳисобот берди.

— 2017 йилда тузилган суғурта шартномалари сони 345 мингдан ортди, — деди нотик, — Уларнинг асосий қисми жисмоний шахсларга, айниқса, олис қишлоқ ҳудудларида истиқомат қилаётган аҳолига суғурта хизматларини кўрсатиш ҳисобига таъминланди.

Ҳисобот йилида компания томонидан жами йиғилган суғурта мукофотлари ҳажми 45,5 млрд. сўмни ташкил этиб, бу ўтган йилнинг шу даври кўрсаткичидан 16,4 фоизга кўпдир. Жами қабул қилинган суғурта мажбуриятлари ҳажми 11,5 трлн. сўмдан ортди.

2017 йилда суғуртанинг барча йўналишлари бўйича суғурта мукофотларининг миқдорий ўсиш кўрсаткичи кузатилди. Жами йиғилган суғурта мукофотлари ҳажмида мажбурий суғурта турининг улуши ўзгармай, 30 фоиз атрофида сақланмоқда. Бу компаниянинг молиявий барқарорлиги ва мустақамлигини сақлашга имкон яратди.

2017 йилда Қўқон шаҳрида қўшимча битта филиал, вилоятларда, хусусан, қишлоқ жойларида 16та ҳудудий бўлинма очилди. 2018 йил бошига ҳисоблаганда, компаниянинг ҳудудий тармоғи вилоят марказлари ва

Қорақалпоғистон Республикасида жойлашган 16та филиал, туман ва узоқ қишлоқ жойларида фаолият кўрсатувчи 119та бўлинма ва қатор сотув шохобчаларидан ташкил топди.

2017 йилда компания филиаллари томонидан йиғилган суғурта мукофотлари ҳажми 42,4 млрд. сўмни ташкил этиб, ўтган йилга нисбатан 23,4 фоизга ортди. Жами йиғилган суғурта мукофотлари ҳажмида ҳудудий филиалларнинг улуши ҳам ортиб бораётир. Агар 2016 йил якунларига кўра ушбу кўрсаткич 87,8 фоизни ташкил этган бўлса, 2017 йил якунларига кўра, бу кўрсаткич 93 фоиздан ортди. Бу эса ҳудудий тармоқ компания суғурта фаолиятининг асосий таркибини эгаллаганидан далолат бермоқда.

2017 йилда жами тўланган суғурта қопламалари миқдори 11,3 млрд. сўмдан ортди ва бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 2,4 баробар кўпдир.

2017 йилнинг бошига компаниянинг жами инвестиция портфели 50,7 млрд. сўмдан ортиб, ўтган йилга нисбатан ўсиш 112,2 фоизни ташкил этди. Инвестиция қўйилмаларининг асосий қисми банк депозитлари, акциялар ва кўчмас мулкка тўғри келади.

Компания активларининг

қискин ўсиши ҳам кузатилди. Агар 2017 йил 1 январ ҳолатига улар ҳажми 55,6 млрд. сўмни ташкил этган бўлса, 2018 йил 1 январ ҳолатига ушбу кўрсаткич 64,4 млрд. сўмга етди. Айтиш жоизки, активларнинг ўтган даврга нисбатан сезиларли даражада ўсиши компания қисқа муддатли инвестицияларининг ўсиши ҳисобига таъминланди.

Компания ўзлик маблағлари мажбуриятлардан 13,9 баробар кўп. Бу, ўз навбатида, компанияда мажбуриятлари тўлиқ ва ўз вақтида бажара олиш имконияти мавжудлигидан далолат беради.

Бугунги кунда компаниянинг 1 380 сўм қийматга эга бир дона акцияси 8 325 сўм миқдоридagi актив билан таъминланган. Шу билан бирга, бош директор ўз қиқишида Кузатов кенгаши томонидан тасдиқланган 2018 йил учун бизнес-режасининг асосий параметрларини акциядорларга тақдим этди.

Акциядорлар компания бош директори ҳисоботини тасдиқладилар, компаниянинг 2017 йилдаги фаолияти қониқарли, деб баҳоладилар ҳамда 2018 йил учун фаолиятни ривожлантиришнинг асосий йўналишлари маъқулланди.

Шунингдек, тафтиш комиссияси ва мустақил аудиторлик ташкилотининг ҳам хулосала-

ри тингланди. Текширувлар натижасида компанияда бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботларини юритиш бўйича ҳеч қандай хато-камчиликлар аниқланмаганлиги таъкидланди.

Шунингдек, Кузатов кенгаши ва Тафтиш комиссиясининг янги таркиби сайланди.

Йиғилишда акциядорлар компаниянинг 2017 йил учун соф фойда тақсими, компания аффилиланган шахслари билан тузилиши қутилаётган битимлар, компаниянинг жорий ҳўжалик фаолияти билан боғлиқ тузилиши қутилаётган йирик битимлар ҳамда ҳомийлик ва беғараз ёрдам кўрсатишнинг чегаравий миқдорларини тасдиқладилар.

Акциядорлар, шунингдек, “ALSKOM” суғурта компанияси акциядорлик жамияти Кузатов кенгаши аъзолари, Тафтиш комиссияси, Ижро органи ва меҳнат жамоасини моддий рағбатлантиришнинг янги тахрирдagi Тартибини ҳамда компания ташкилий тузилмасини кўриб чиқдилар ва тасдиқладилар.

Йиғилишда умумий акциядорлар йиғилиши кун тартибига қўйилган бошқа масалалар ҳам кўрилди. Кўрилган масалалар бўйича тегишли қарорлар қабул қилинди.

У.ЙЎЛДОШЕВ

ҲАМКОРЛИК УҒҚЛАРИ

ТОШКЕНТДАГИ ИНҲА УНИВЕРСИТЕТИ ВА АҚШ КОМПАНИЯСИ ДАСТУРЧИЛАР ТАЙЁРЛАШ КУРСИ ТАШКИЛ ҚИЛДИ

Тошкент шаҳридаги ИНҲА университети (IUT) ва “Asian Investment Corporation” (АҚШ) компанияси “Java” дастурчиларини тайёрлаш бўйича саккиз ойлик курсларга қабул бошлашди. Курсларни хорижлик мутахассис олиб боради.

Маълумотларга кўра, ҳозирда дунёда “Java” дастурчилари учун 200 мингдан зиёд бўш ўринлари мавжуд. Уларнинг бир ойлик маоши хорижда \$3 мингдан юқори, Ўзбекистонда 10 млн. сўмдан юқорини ташкил этади.

— Компаниямиз Ўзбекистонда бир неча лойиҳаларни амалга ошироқда ва биз юқори малакали Java дастурчиларга муҳтожлик сезяпмиз. Мазкур муаммони ҳал этиш учун Тошкент шаҳридаги ИНҲА университети билан мазкур лойиҳани ишга туширдик, — дейди “Asian Investment Corporation” компанияси директори Равшан Шокиров. — Лойиҳа бўйича илк гоа 2017 йилнинг сентябр ойида Президентимиз Шавкат Мирзиёев-

нинг Нью-Йорк шаҳрига ташрифи доирасида туғилган эди.

Курсларни дастурлар яратиш ва сифат назорати бўйича 16 йиллик тажрибага эга АҚШ компаниясининг мутахассиси олиб боради. Курслар давомида тингловчилар “Java” асосларини, дастур тизими, “Java” класслари, маълумотлар базаси билан ишлаш, “Java Web”, “Apps”, “JSF”, “Code-First”, “RESTful” каби технологиялар ва хизматлардан фойдаланишни ўрганадилар.

Курсларда иштирок этмоқчи бўлган тингловчиларнинг сони чегараланган. Ташкилотчилар илк гуруҳга 24 нафар кишини тақлиф этадилар. Улар икки гуруҳга бўлинган ҳолда тушлукдан аввал ва кейин таълим оладилар.

Курснинг тўлиқ нархи 28,5 млн. ёки ойига 3,5 млн. сўмни ташкил этади. Курс якунига кўра энг яхши тингловчилар “Asian Investment Corporation” компаниясининг Ўзбекистондаги ва хориждаги лойиҳаларига жалб қилинадилар.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

по развитию системы цифрового стандарта радиовещания DAB+ на территории Республики Узбекистан

Известно, что в этом году исполнилось ровно 10 лет со дня начала опытной эксплуатации цифрового телевизионного вещания в Республике Узбекистан. Благодаря большому кропотливому труду всех ответственных лиц участвовавших в "Государственной программе по техническому и технологическому переходу на цифровое телевидение в Республике Узбекистан" на сегодняшний день цифровым телевизионным вещанием охвачено 100% территории нашей страны.

Несмотря на достигнутые успехи в цифровом телевизионном вещании, вопрос перехода на цифровое радиовещание в Республике Узбекистан до сих пор ждёт своего конкретного решения. В этой связи на сегодняшний день, как никогда, актуальным и необходимым является разработка новой «Государственной программы по техническому и технологическому переходу на цифровое радиовещание в Республике Узбекистан».

Анализ поступающих жалоб и обращений от населения показал, что есть большая необходимость в увеличении количества радиовещательных станций во всех регионах республики. Население в регионах республики предъявляет обоснованные требования по равноправному доступу к приёму большого количества коммерческих радиовещательных станций, как в нашей столице. Владельцы частных радиовещательных станций не заинтересованы в ретрансляции сигналов своих радиостанций по всей территории страны из-за имеющихся больших расходов, связанных с приобретением (арендой) радиовещательного передатчика, оплатой услуг за вещание, оплатой электроэнергии, эксплуатационными расходами и др.). В целом доходы от рекламы не хватают покрывать все расходы на

осуществление вещания коммерческой радиовещательной станции по всей территории республики. По моему мнению, государство — как главный реформатор и гарант обеспечения для населения равноправного доступа к большому числу коммерческих радиовещательных станций должно создать все необходимые условия для поддержки и развития коммерческих радиостанций, создать необходимую современную техническую инфраструктуру, создать действенные механизмы стимулирования и мотивации владельцев коммерческих радиостанций для увеличения зоны радиовещания во всех регионах Республики Узбекистан. Принимая во внимание вышеуказанные целесообразным было бы рассмотрение предложения по развитию в нашей стране цифрового стандарта радиовещания DAB+ (Digital Audio Broadcasting) и ряда его особенностей:

Первое — Известно, что первый цифровой стандарт радиовещания в Европе был принят в 1995 году. Он носил обозначение DAB (digital audio broadcasting, «цифровое радиовещание»). DAB+ представляет собой один из современных вариантов развития этого стандарта. В системе DAB+ применен эффективный метод кодирования звукового сигнала — MPEG-4 HE AAC v2 (стандарт ISO/IEC 14496-3). В одном цифровом канале DAB+ с шириной полосы 1,54 МГц можно передать 18 стандартных радиопрограмм.

Второе — Более надеж-

ным и уверенным оказывается и прием радиосигналов, особенно для мобильных слушателей, то есть, в автомобилях, поездах, и т. п., что делает их одной из наиболее перспективных и многочисленных групп потребителей услуг цифрового радиовещания DAB+. Цифровые методы передачи сигналов позволяют применять помехоустойчивое кодирование, что обеспечивает возможность правильного восстановления переданной информации после воздействия помех. Кроме этого, цифровые приемники способны автоматически выбирать наиболее мощный сигнал.

Третье — Важным условием успешного развития цифрового стандарта радиовещания DAB+ в Республике Узбекистан является наличие свободной полосы радиочастот. Принимая во внимание реальную загрузку радиочастотного спектра целесообразным было бы рассмотрение возможности выделения полосы радиочастот в диапазоне 175–230 МГц для цифрового стандарта радиовещания DAB+ после отключения аналогового телевидения в Республике Узбекистан. Согласно Постановлению Кабинета Министров Республики Узбекистан 502 от 17 июля 2017 года наземное аналоговое телевидение в Республике Узбекистан будет отключено до 5 декабря 2018 года.

Четвертое — В целях экономии денежных средств при создании системы цифрового стандарта радиовещания DAB+ можно рассмотреть возможность использования антенно-фидерных устройств (АФУ) отключаемого аналогового телевиде-

ния с 6 ТВК по 12 ТВК (175–230 МГц) на радиотелевизионных станциях (РТС) ГУП «ЦРТ». Кроме того, возможно проведение опытных работ по использованию отдельных компонентов и узлов аналогового телевизионного передатчика (например: усилителей) для усиления сигналов подаваемых с выхода модулятора цифрового стандарта радиовещания DAB+.

Пятое — Целесообразным было бы осуществить опытную эксплуатацию одного передатчика системы цифрового стандарта радиовещания DAB+, который будет установлен на Ташкентской телебашне ГУП «ЦРТ» после отключения аналоговых передатчиков 9 ТВК и 11 ТВК 15 июля 2018 года.

Шестое — На данный момент в интернет магазинах имеются разные виды цифровых приёмников DAB+ для автомобилей. Уверен, что с запуском в системы цифрового стандарта радиовещания DAB+ в нашу страну будут поставлены десятки новых видов цифровых приёмников DAB+, стоимость которых за счёт «Эффекта масштаба» будет стоить гораздо дешевле.

На сегодня цифровое радиовещание стандарта DAB+ осуществляется в Китае, Индонезии, Южной Корее, Германии, Австралии, Швейцарии, Дании, Норвегии и ряде других европейских стран.

Для Республики Узбекистан внедрение цифрового стандарта радиовещания DAB+ является весьма актуальным, так как оно не только дает возможность значительного повышения количества и качества программ и дополнительных услуг населению, но и способствует более эффективному использованию радиочастотного спектра. Будущее за цифровым вещанием!

Жахонгир
РАИМДЖАНОВ,
инженер 1-ой
категории СЭМС
Сырдарьинской области

ТЕРРИТОРИЯ КУЛЬТУРЫ

ЗВЕЗДА КАЗАХСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Как во всей стране в нашей области проходят мероприятия посвященные изучению творческого наследия великого казахского поэта Абая Кунанбаева. Сегодня, когда отношения дружбы и сотрудничества между Узбекистаном и Казахстаном выходят на новый уровень, бессмертное наследие таких выдающихся личностей приобретает для нашего народа ещё более важное значение.

Ярким тому подтверждением стало постановление Президента Республики Узбекистан «О широком изучении и пропаганде творческого наследия великого казахского поэта и мыслителя Абая Кунанбаева» от 13 марта текущего года. В целях обеспечения реализации исходных из этого важного государственного документа задач в нашем центре разработан план

мероприятий. Согласно этому плану созданы картотека и электронные файлы о выдающемся сыне казахского народа, поэта, мыслителя и гуманиста Абая Кунанбаева, развернута выставка с названием «Звезда казахской литературы». Среди учащихся и студентов организованы тематические встречи, литературные вечера с участием известных поэтов, писа-

телей и учёных. Это вдохновляет подрастающее поколение на изучение литературно-духовного наследия великого поэта, способствующего укреплению дружбы и сотрудничества между узбекским и казахским народами.

Мавлуда КУРБОНБОВА,
заместитель директора
Хорезмского областного ИБЦ

“ЁШ АЛОҚАЧИ” МАВСУМГА ШАЙ

120 ўринли шинам ошхона, тиббиёт хизмати, маънавият ва маърифат ҳамда компьютер хоналари ҳадемай болакайларнинг қувноқ кулгуларига тўлиб кетиши аниқ.

“Ўзбектелеком” АКнинг Бухоро филиалида ҳар йилгидек бу йил ҳам соғломлаштириш мавсумига пухта ҳозирлик кўрилди. Филиалнинг “Ёш алоқачи” болалар оромгоҳи муддатидан илгари мавсумга шай қилиб кўйилди. Оромгоҳ ҳудудига ташриф буюрад экансиз, иккала томондаги бетакрор расмларга, энг аввало ўзбек ва рус халқлари эртақларидаги лавҳаларга ва албатта бўғирсоқ, тулки, турна, қизил шапкача ва бошқа қаҳрамонларни ўзига акс эттирган ранг-баранг тасвирларга кўзингиз тушади. Зеро, эртақлар яхшиликка етаклар. Болаларнинг мурғак қалбида айнан афсона ва ривоятлар, халқ оғзаки ижодининг бошқа намуналари орқали эзулик ва яхшилик уруғларини сочишда ҳикмат кўп. Зотан, мустақил Ватанимиз келажаги — ўғил-қизларнинг жисмоний ва маънавий жиҳатдан баркамол инсонлар

бўлиб вояга етишишларида тасвирий санъат асарларининг ўрни беқиёс.

Бу йилги соғломлаштириш мавсумида соя-салқин ва баҳаво ушбу масканда алоқа соҳаси ходимлари фарзандларидан жами 480 нафар боланинг (4 мавсумда) ҳордиқ чиқариши кўзда тутилган. Бунинг учун эса бу ерда барча шароитлар бор. Бугунги кунга келиб оромгоҳ ҳудудидидаги йўлчалар, муъжаз айвонча ва ўриндиқлар, турли томоша ва талбирлар ўтказиладиган кичик амфитеатр таъмирланиб, чиройли ҳолга келтирилди. Ҳар бирида 8-10 нафардан боланинг мириқиб дам олиши учун барча имкониятлари бўлган 10дан ортиқ шинам ётоқхоналар, улардаги ҳавони муътадил сақловчи кондиционерлар, иссиқ ва совуқ сув, санитария-гигиена талабларига тўлиқ жавоб берувчи бошқа бир қатор қўлайликларнинг барча-барчаси ёш дам олувчиларга мунтазир.

Болаларнинг жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланишлари, уларнинг зилол сувли ҳавза (бассейн)да чўмилиб, қайта таъмирланган душхоналардан унумли фойдаланишлари ҳам эътибордан четда қолмади. Футбол, баскетбол, волейбол, шахмат, шашка ва бошқа бир қатор спорт турлари билан шуғулланиш истагида бўлган болажонлар ҳар галгидек бу йилги дам олиш мавсумидан ҳам ўз уйларига мамнун ҳолда қайтишлари, янги ўқув йилини алоҳида куч-ғайрат билан бошлаб юборишлари турган гап.

— Оромгоҳни навбатдаги соғломлаштириш мавсумига тайёрлашга жиддий эътибор берилди, — дейди Бухоро шаҳар телекоммуникациялар боғламаси таъмирлаш гуруҳи раҳбари Элмурод Ҳайитов. — Феруз Саидов, Отабек Насимов, Раҳматилло Исмаилов сингари бўёқчилар, ётоқхоналардаги жиҳозларни реконст-

рукциялашга салмоқли ҳисса қўшган Бахшило Жўраев, Шуҳрат Ҳайитов каби қўли гул усталар, шунингдек, филиалнинг Ҳалим Олимов бошчилигидаги таъмирлаш бригадасининг бошқа бир қатор аъзолари бу борада ўз ҳамкасбларига ибрат ва намуна бўлиб меҳнат қилдилар. Хуллас, оромгоҳ навбатдаги ёш дам олувчиларни кучоқ очиб кутиб олишга шай. 120 ўринли шинам ошхона, тиббиёт хизмати, маънавият ва маърифат ҳамда компьютер хоналари ҳадемай шўх-шодон болакайларнинг қувноқ кулгулари-ю, ҳазил-мутойибаларига тўлиб кетиши аниқ. Бу йилги мавсумда нафақат Бухоро вилояти, балки қўшни Навоий вилояти алоқа соҳаси ходимлари фарзандларини ҳам бу ерда соғломлаштириш кўзда тутилган.

Асқар ИСТАМОВ,
“Хабар”нинг Бухоро вилоятидаги мухбири

ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ ҲУЗУРИДА АКТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МАРКАЗИ ТАШКИЛ ЭТИЛДИ

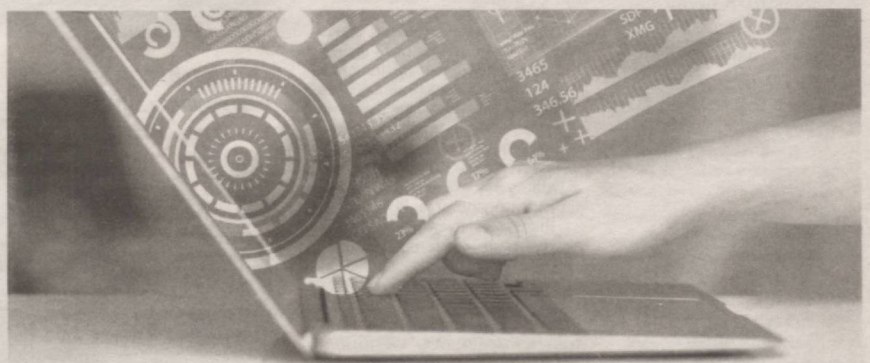
Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳузуридаги “Компютерлаштириш маркази” ДУК қайта ташкил этилиб, унга “Ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш маркази” ДУК мақоми берилди.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги томонидан “Тошкент шаҳар “Ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш маркази” давлат унитар корхонасини қайта ташкил этиш тўғрисида”ги қарори қабул қилинди.

Унга кўра, Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳузуридаги “Компютерлаштириш маркази” ДУК қайта ташкил этилиб, унга “Ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш маркази” ДУК мақоми берилди.

Тошкент шаҳар “Ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш маркази”нинг асосий вазифалари этиб қуйидагилар белгиланган:

● Тошкент шаҳар ва туман ҳокимликларида ишларни режалаштириш, таҳлил ва назорат қилиш, қабул қилинаётган қарорларнинг самарали амалга оширилишини мониторинг қилиш, ҳисобларни электрон шакллантиришни ўз ичига олган “электрон ҳокимият” комплекс ахборот тизимини жорий этиш;

● Тошкент шаҳар ва туман ҳокимликларининг ахборот тизимлари, ресурслари ва маълумотлар базаларини ривожлантириш, уларни бошқа давлат органларининг тизимлари билан интеграция қилиш;

● Тошкент шаҳар ва туман ҳокимликларининг ахборотлаштириш объектида ахборот хавфсизлигига таҳдидларни ўз

вақтида аниқлаш ва уларга қарши курашиш, ахборот хавфсизлиги талабларига риоя этилиши устидан назорат ва мониторингни амалга ошириш буйича ташкилий-техник чораларни амалга ошириш;

● Тошкент шаҳридаги шаҳар ва туман ҳокимликлари ўртасида ўзаро электрон ахборот алмашинувини ташкил этиш;

● Тошкент шаҳридаги шаҳар

ва туман ҳокимликлари, бош бошқарма, бошқарма, корхона ва ташкилотларга ҳамда уларнинг худудий бўлиналарида ахборот-коммуникация технологиялари соҳасида дастурлаш ва телекоммуникация йўналишлари билан бир қаторда, замонавий хизматларни (аутсорсинг, консалтинг, бизнес жараёнлари ва бошқарувни мақбуллаштириш) кўрсатиш.

ТЕЛЕМЕДИЦИНА

Энди одамлар оғир аҳволда қолишдан қўрқишмайди

Тиббиётда янги технологиялар борасида гап кетганда, телемедицина ҳақида сўзламаслик мумкин эмас. Айнан шу технология тиббиётни тамомила янги даражага олиб чиқишга ёрдам берди ва ҳамон ўз имкониятларининг янги-янги қирраларини намён қилишда давом этмоқда.

Телетиббиёт консултацияларининг энг ривожланган бозори АҚШда. 2016 йили бу мамлакатда 1,12 миллион атрофида телеконсултация ўтказилган. Америка Телемедицина уюшмаси маълумотиغا кўра, масофавий консултация ва мониторинг беморларни касалхоналарга жойлаштиришни 19 фоизга, кундузги консултацияга мурожаатларни эса 70 фоизга қисқартирган. Онлайн-маслаҳатлар натижасида оғир беморларни ташишга сарфланадиган харажатдан йилга 500 млн. доллар тежаб қолинмоқда.

Эндилда одамлар оғир аҳволда қолишдан унчалик қўрқишмайди, чунки уларни санокли сонияларда мутахассис билан боғлаб берадиган смартфон борлигини билади. Беморда уйдан чиқмасдан туриб мутахассис билан маслаҳатлашиш имкони бўлса, у ўзини ўзи даволаш ҳаракатига камроқ тушади. Айниқса, саломатлиги доимий мутахассис назоратини талаб қилувчи сурункали касалликларга чалинган кишилар учун бундай маслаҳатлашувлар муҳимдир.

Телемедицина консултацияси

Телемедицина бўйича консултациялар тиббий ахборотни телекоммуникация каналлари орқали узатиш йўли билан амалга оширилади. Консултациялар такомиллаштирилган тартибда ҳам, реал вақтда ҳам ўтказилиши мумкин.

Такимллаштирилган консултациялар

Масофавий консултациялар ташкил қилишининг энг арзон ва осон йўли тиббий маълумотларни электрон почта орқали жўнатишдир. Бу фақулда вазиятларга унчалик мос келмасида, жараёни ташкилий қўллаб-қувватлаш орқали кам-хараж ва жуда самарали натижаларга эришиш мумкин.

Реал вақт тартибидаги консултациялар

Ушбу консултациялар техник воситаларга нисбатан талабчан бўлиб, кенг полосали алоқа каналлари ва видеоускуналар ёрдамида амалга оширилади. Масалан, режалаштирилган, фақулда видеоконференциялар ва видеоконференцалоқалар мавжуд. Ушбу ҳолатларда маслаҳатчи (консултант) билан даволовчи шифокор ўртасида тўғридан-тўғри мулоқот таъминланади. Кўпинча бундай консултациялар бемор иштирокида ўтказилади.

Видеоконференцалоқа сеанси икки бемор ўртасида ҳам, бир неча беморлар иштирокида ҳам бўлиши, яъни мураккаб вазиятлар турли тиббий марказларнинг шифокорлар гуруҳи томонидан муҳокама қилиниши мумкин. Масофавий видеоконференция шифокорга бемор олдида жисмоний ташриф буюришдан кўра анча арзон ҳисобланади — масканлар орасидаги масофага қараб харажат телетиббиёт фойдасига 50 бараварча камайиши мумкин.

Телетаълим

Телетаълим телекоммуникация ускуналари ёрдамида маърузалар, видеосеминарлар, кон-

ференциялар ўтказиш жараёнидир. Бундай маърузалар вақтида ўқитувчи тингловчилар билан интерфаол мулоқотга киришиши мумкин. Бу каби технологиялардан фойдаланиш натижасида шифокор учун иш жойидан ажралмаган ҳолда профессионал даражада узлуксиз таълим бериш имкони пайдо бўлади. Маърузаларни ҳам видеоконсултациялар сингари кўп нуқтали тартибда амалга оширсан бўлади, шу тарзда маърузани турли мамлакатлардан келган тингловчилар учун дарҳол ўқиш мумкин.

Жарроҳлик операциялари трансляцияси

Тармоқ видеокамераларидан фойдаланиш жарроҳлик операциялари трансляциясини ташкил этишга имкон беради. Ушбу технологиядан "телемаслаҳат" тартибида ҳам фойдаланиш мумкин, яъни бой тажрибага эга шифокор камроқ тажрибали ҳамкасби амалларини реал вақт тартибида масофавий назорат қилиб туради.

Ходимлар соғлиги мунтазам назоратда

Уйда ва иш жойларида инсон тана ҳароратини алоқа воситаси орқали ўлчовчи, магнитокардиограмма (МКГ) ёки магнитоэнцефалограмма (МЭГ) қабул қилувчи, электромагнит сигналларини ёзиб олувчи, шунингдек, мушаклар қисқариши ва бошқа параметрлардан келиб чиқувчи инсон организмнинг функционал вазифалар учун махсус қурilmalar ўрнатиш мумкин.

Ушбу усул дунёнинг бир қатор мамлакатлари разведка хизматлари томонидан ўз ходимлари соғлигини яширин тарзда мунтазам назорат қилиш мақсадида фойдаланилади. Шунга кўра, асосий ва заҳира вазиятлар марказлари ташкил этилиб, келиб тушадиган ахборотлар қайта ишланади. Бу орқали сурункали хасталикларнинг ўткир ёки оғирлашиш

ҳолатларида беморга тиббий ёрдам кўрсатиш ёки ходимни чақириб олиш масаласи ҳал этилади.

Мобил телемедицина комплекслари

Тараққий этган кўплаб давлатларда бахтсиз ҳодисалар содир бўлган жойда ишлашга мўлжалланган мобил телемедицина комплекслари (кўчма, реанимобил ва бошқалар) тобора ривожланиб бормоқда. Кичик ўлчамдаги бу мобил диагностика комплексларидан телетиббиёт хоналари ва марказлари йўқ бўлган жойларда: тез тиббий ёрдам муассасаларида, узоқ касалхоналарда, фалокатларни бартараф этувчи тиббий гуруҳлар, санитар авиацияси, фақулда вазиятлар агентликларининг тиббий тузилмалари ва мудофаа муассасаларида фойдаланиш мумкин. Замонавий телемедицина комплекси ўзига кучли компьютерни бирлаштирган бўлиб, турли тиббиёт қурilmalar ва асбоб-ускуналари, яъни ва узоқ симсиз алоқа, видеоконференция ва IP-узатиш воситалари билан осон мослашади.

Уй телетиббиёти

Мазкур телетиббиёт уй шароитида даволаш курсини ўтайдиган беморларга масофавий тиббий ёрдам кўрсатишдир. Уйда ўрнатилган махсус телетиббиёт ускуналари беморнинг барча тиббий маълумотларини — тана ҳароратининг ўзгариши, қон босими, кислороднинг қисман босими, ЭКГ ва нафас олиш функциясини тўплайди ва автоматик тарзда уларни узоқдали телемедицина маркази мутахассисига қайта ишлаш учун юборади. Бу, масалан, юрак етишмовчилигидан қийналаётган, мунтазам ва тез-тез текширувларга эҳтиёжи бор беморлар учун жуда муҳимдир.

Дунёда

Анъанавий тиббиёт ёрдамга етиб бориши қийин бўлган жойларга эга Норвегия телеме-

дицинани биринчи бўлиб амалиётга татиқ этган мамлакат ҳисобланади. Бу бордаги иккинчи лойиҳа эса фуқаро денгизчилари ва ҳарбий флот учун Францияда иш бошлаган.

Ҳозирда кўплаб мамлакатлар ва халқаро ташкилотлар кўп сонли телемедицина лойиҳалари устида иш олиб борапти. P&S Market Research маълумотиغا кўра, телетиббиётнинг ҳақон бозоридagi ҳажми 2016 йили 18 млрд. долларни ташкил қилган.

Европа иқтисодий ҳамжамияти телетиббиётнинг турли йўналишларини ривожлантиришга қаратилган 70дан ортиқ халқаро: тез ёрдамдан (NESTOR) уйда муолажа ўтказишга (HOMER-D) бўлган лойиҳаларни молиялаштириди. Лойиҳаларнинг асосий вазифаси тиббий инфомастика усулларини ривожлантириш, тиббий маълумотларни расмийлаштириш ва расмийлаштиришга йўналтириш, уларни узатиш ва қабул қилишга тайёрлаш ҳисобланади. Маълумотларни сиқиш алгоритмлари, маълумот алмашувининг стандарт шакллари ҳам манба (тасвирлар, электросигналлар, масалан, электрокардиограммалар) даражасида, ҳам касаллик тарихи даражасида ишлаб чиқилган ва тестдан ўтказилган. Турли тиббий ва диагностика мутахассисликлари (ултравуш диагностикаси, компьютер томографияси, рентгенология, биохимия) учун автоматлаштирилган иш жойлари ишлаб чиқилимоқда. Бундан ташқари, барча аниқ ишланмаларни бирлаштирадиган лойиҳалар (масалан, ПНАСА), шунингдек, шахсий лойиҳалар самардорлигини баҳолаш ва энг яхши ечимларни омаллаштирадиган лойиҳалар (STAR) ҳам мавжуд. Кўплаб лойиҳалар кенг мақсадли бўлиб, уларнинг даярли ярми (48 фоизи) телетаълим билан боғлиқ. Аммо, даярли барча лойиҳалар бир-бирини такрорламоқда, шунинг учун ЕИХ энг яхши ечим ва ишланмаларни топшиш учун лойиҳа харажатларини йилдан-йилга ошириб борапти.

Усмонжон ЙЎЛДОШЕВ,
"Xabar" мухбири

ФУСУНКОР УМР ҲИКМАТИ

Донишмандлар инсон умрининг мазмуни ўтишида ҳалоллик, шижоат, меҳр-мурувват, шунингдек, эл-юртга, касб-корига садоқат катта ўрин тутишини нақл этганлар. Бу бежиз эмас, албатта. Зеро, касб-корини шижоат билан давом эттирган ҳолда ҳалоллик, меҳр-мурувват сингари фазилатлар билан зийнатлаган инсонлар турмушида фаровонлик ҳамда ҳаётида мамнунлик бўлади. Бунга қаҳрамонимиз — "Бинокор қурилиш таъминоти" корхонаси раҳбари Баҳодир Ҳайитбоевнинг ҳаёти ва фаолияти яққол мисол бўла олади.

Суратда: (чапдан) Баҳодир Ҳайитбоев Шуҳрат Болтаев (техник назоратчи) ва Анвар Жабборов (бош пудратчи) билан ҳар бир ишни маслаҳатлашиб амалга оширади.

1963 йил ёзининг ўрталарида Хоразм вилоятининг Янгибозор туманида истиқомат қилувчи Бозорбой ака ва Шукуржон оналар оиласида учинчи фарзанд дунёга келди. Мурғак вужуднинг келгусида етук инсон бўлишини тилаган ҳолда ота-онаси мард, паҳлавон бўлсин дея Баҳодир деб исм қўйишди. Баҳодир эсини танибдики, отаси Бозорбой ака қўлларидан ушлаб баланд иморатларнинг қурилишларига олиб борарди. Ҳаттоки, ўша жараёнлар ҳақида дўсти билан суҳбатлашгандек ҳикоя қилиб берар эди. Йиллар ўтди.

— Отам жуда саховатли, бағрикенг, инсонларга яхшилик улашадиган юмшоқтабиат, оғирвазмин инсон эди, — дейди биз билан суҳбатда Баҳодир ака. — Онажоним фариштали, бир қарашлари билан бизни тарбиялаб қўядиган аёл бўлган. Оиламида кўпчилик бўлсам, уйимизда доим сокинлик ҳужм суварди, онажоним бизга секинлик билан гапиришни ўргатган. Катта ҳовлимизда ариқда доим сув шилдираб оқиб турарди. Эрталаб туриб катта боғимизни отам билан бир айланиб келардик. Дастурхон атрофида акаларим, опаларим, амакиларимнинг ўғиллари, укаларим ҳар куни кечқурун, айниқса, ёз ойлари ҳовлимизда катта сўри атрофида ўтирардик. Ота-онам пайғамбаримизнинг ибратли ўғитлари, ҳадислар ва ривоят-

лардан сўзлаб беришарди.

Дарҳақиқат, Бозорбой ака ва Шукуржон оналар ҳалол меҳнат билан саккиз ўғил ҳамда икки қизни ўқимишди, филолий, тўғрисиўз, меҳнаткаш, ҳалол инсонлар қилиб тарбиялашди. Ҳозир уларнинг ҳар бири халқ хизматида камарбаста. Қаҳрамон интенсиф боғ-роғлар яратган, ўзимизда етиштириладиган сархил мева навларини кўпайтирмақда. 50дан ортиқ ишчи ўринлари яратган, келажакда ўзи етиштирган ҳўл меваларни жаҳон бозорларига экспорт қилиш режалари бор. Ҳозирча Қозоғистон, Россия давлатларига экспортни йўлга қўйган. Янгидан-янги инновацион лойиҳалар ишлаб чиқиб, ишчи ўринларини кенгайтирмақда. Санъатбек эса "Оролбўйи қурилиш" корхонасини ривожлантириб, юздан ортиқ иш жойларини яратиб, Хо-

разм вилоятининг Янгибозор ва бошқа туманларида ҳам давлат дастури асосида сифатли, замонавий, кўп қаватли намунавий уй-жойлар қуриб, эл дуосини оляпти.

Сухбатдошимиз эътироф этганидек, оиладаги муҳит ҳар бир фарзанднинг касбий фаолиятини, келажagini белгилашда муҳим аҳамиятга эга. Баҳодир ака Тошкент политехника институти қурилиш муҳандислик факултетини 1987 йили тугатган иш фаолиятини "Главташкентстрой" қурилиш трестининг 159-сонли 53-бошқарма-

сида оддий ишчилекдан бошлади. 1991-1997 йиллар "Ўзгроқурилиш" ташкилотидан раҳбар, шу орада 1991 йил иккинчи мутахассислик бўйича Тошкент халқ ҳўжалик институтини ҳисоб-китоб йўналишини ҳам тугатиб, "Агроқурилиш" таъминоти унитар корхонаси раҳбари бўлиб уч йил ишлагач, шу корхонани ҳусусийлаштириб, "Бинокор қурилиш таъминоти" корхонасига асос солди. Шу кунгача қанча-қанча ишчи ўринлари яратиб, Тошкент шаҳридаги давлат дастурига киритилган жуда кўплаб уй-жойларни бир-бирдан сифатли, пухта-пишиқ, замонавий қуриб топшириб, кўплаб ёшларга устозлик қилиб келмоқда.

— Узоқ йиллар қурилиш соҳасида нуфузли лавозимларда ишлаган устозим Убайдулла ака Усмонов менга соҳанинг нозик сир-асрорларини ўргатиш баробарида ҳаётнинг ўнқир-чўнқир йўлларида қўқилмасдан яшаш сабоғидан ҳам дарс берган, — дея хотирлайди Баҳодир ака. — У кишининг "Касб-корингдан барака топ" дея қилган дуолари ижобат бўлиб, эл ичра уста-қурувчи деган ном қозониб, аjoyиб инсонлар билан ёнма-ён ишлаб, яшаётганимдан Яратганга шуқроналик келтираман.

Баҳодир Ҳайитбоев! Бу исм кўпчиликка таниш. Унга яқинлари, жамоаси, қадрдонлари ҳавас кўзи билан боқади. Айниқса, шоғирдлари — Воҳиджон Завқиев, Шерзод Имомов ҳамда ўғли Сардорбек Бозорбоевлар устознинг иш ва ҳаёт тажрибаларини ўрганишга интилишди. "Бинокор қурилиш таъминоти" корхонаси томонидан шу кунга қалар Тошкент шаҳрида 200тадан ортиқ корхона-ташкilotлар бинолари, уй-жойларни жаҳон андозалари даражасида қуриб топширилди. Тўққиз ой давомида қуриб битказилган Сергели-5 даҳасининг биринчи участкасидаги замонавий 7 қаватли 5та уйдаги 196та хонадонда ҳозир аҳоли истиқомат қилмоқда. Бу-

гунги кунда Сергели-2 участкасида ҳам 252та хонадонга мўлжалланган 7 қаватли бта уй-жой қурилиши авжида. Қаҳрамонимиз бошчилигидаги 550 нафар қурувчи-ишчилар қишми-ёзми, совуқми-иссиқми — астойдил меҳнат қилиб, биноларни мўлжалланган пайтга ёруғ юз билан топшириш учун кеча-ю кундуз ҳаракатда.

— Президентимиз томонидан керакли қурилиш материалларини олишимиз учун барча имкониятлар яратилди. Қурувчиларнинг камгарона меҳнатлари касб байрамларида фахрий ёрликлар ва мукофотлар билан эътироф этилади. Бундан мамнунимиз, инсонга кўп нарса керак эмас — озгина эътибор бўлса бас, — дейди Баҳодир ака.

Баҳодир ака турмуш ўртоғи Раънохон опа билан самимий, ватани севгучи фарзандларни воёга етказишди. Улар бир-биридан қобил, диёнатли бўлиб улгайишди.

Кичкиналигидан қурилиш жабҳаларида воёга етган оилани тўнғичи Сардорбек ота касбига меҳр қўйди. У қурилиш коллежини ҳамда ДДИУнинг халқаро туризм йўналишини тугатди. Айни дамда қурилиш майдонида жавлон урмоқда. Нилуфархон тиббиёт йўналишида, Гулаласхон Шарқшунослик университетининг араб тили мутахассислигида таҳсил олмоқда. Раънохон опа ўқитувчи бўлганлиги боис уларни таълим олишларига алоҳида эътибор қаратган. Ақлли, юртпарвар, ўқимишли бўлиши учун неваралари Муҳаммадазизни ҳам китоб мутолаа қилишга ўргатишмоқда. Бу келажакда ўз самарасини беради, албатта.

Умр — оқар дарё. Вақт шошди. Кимдир ундан фусункор умр ҳикматини яратса, бошқа биров ҳавога совуради. Баҳодир ака Ҳайитбоев бунёд этажак муҳташам бинолар жуда кўп. Кўнглида бир олам эзгу ниятлар ва режалари бўлган бу инсонга сийҳат-саломатлик, омад, узоқ умр, жўшқинлик тилаймиз.

Ойгул РАЗЗОҚОВА, журналист

Суратда: Қурилиш ишлари пухта тузилган лойиҳа асосида олиб борилади.

ЭНГ УЛУҒ МУЪЖИЗА

Болаларнинг мутолаага меҳрини уйғотишда ота-онанинг ўрни салмоқли

Инсоният яратган энг улуг муъжиза бу китобдир. Биз китоб орқали тарихни, қадим маданиятни билдик, фикрларимиз тақомиллаша борди, билимимиз, дунёқарашимиз ўзгарди. Бугунги кунга келиб эса тараққиётни китобсиз тасаввур қилиб бўлмайди.

Шу пайтгача ота-боболаримиздан бизга етиб келган эртақлар, ривоят, мақол ва дostonларда китоб муқаддас нарсалар қаторига киритилиб келинган. Китоб нон каби қадрланган. Ўтган асрлар хаттотлиги ниҳоятда нозик дид билан амалга оширилганки, китобларни ўқиган киши ҳам хаттотлик санъатидан, ҳам наққошлик санъатидан баҳра олган.

Қадимда ўқимишли оилалар болаларини мактабларга бергач, ўқининг ҳар бир босқичи тутангандан кейин болаларига китоб совға қилганлар. Савод чиқаргач, уларга "Ҳафтияк"ни совға қилишган, "Ҳафтияк"ни ўрганиб бўлишгач, Қуръон китобини, қироат билан ўқишни ўргангач, шоирларнинг девонларини ҳадя қилишган. Китобни асраш, ундан фойдаланишга ҳам катта эътибор беришган. Китоб махсус тахта довот (лавҳ)га қўйиб ўқилган. Сабаби китобни оҳиста varaқлаб очиб қулай бўлган, қайриб очилмаган. Китоб бетлари ораста хатчўплар қўйиб

белгиланган. Китобга хаттотдан бошқа кишининг ёзиши гуноҳи азим ҳисобланган. Ҳар қандай муҳтожликка тушган одам ҳам китобларини сотмаган.

Китобхонликнинг ҳам маълум аҳамияти бўлган. Кўпинча 5-6 киши бир жойга тўпланиб, бирор китобни ўқиб, муҳокама қилишганки, унинг мазмуни шу давра аҳли хотирасида бир умр сақланган. Айрим оилаларда кечки овқатдан сўнг китобхонлик ўтказилган. Оиланинг бир аъзоси китобни ифодали ўқиган, қолганлар тинглаб, муҳокама қилиб боришган.

Ҳўш, бугунги кунда оилада китобни асраш ва ўқиш маданияти ҳақида ота-оналар нималарга эътибор беришлари керак? Энг аввало, ҳар бир тарбиячи ўз соҳасига онд китобларни ва уларнинг аҳволини яхши билиши, болаларнинг шу китоблардан қандай фойдаланаётганлигидан хабардор бўлиши лозим. Иккинчидан, болаларнинг қайси кутубхонага аъзолиги, кутубхонадан қандай китоблар олиб ўқиётганлиги, китобни қай аҳволда олди-ю

қай аҳволда сақлаганлигидан хабардор бўлса яхши бўлар эди. Учинчидан, ҳар бир ота-она боласининг ёшига қараб қандай китобларни ўқиши мумкин-у қайси китобларни ўқиши ўзбекиона оdatларга, боланинг ёшига тўғри келмаслигини билиши даркор. Айниқса, 8-9-синф ўқувчиларининг ота-оналари болалари қандай китобларни ўқиётганлигидан мунтазам хабардор бўлишлари керак. 13-15 ёшли болаларга саргузашт асарларни ўқишни тавсия қилиш керак. Бундай асарлар болаларнинг онгини ўстиришга, ўзига ишонч руҳини тарбиялашга ёрдам беради. Шунингдек, ўзбек халқ оғзаки ижоди дурдоналари — дostonлардан ўқишни тавсия қилиш керак. Чунки дostonлар болаларни ҳар томонлама тарбиялашни ўзига қамраб олган бой меросдир. Дostonларда ахлоқ, меҳнат, ватанпарварлик тарбияси асосий ўрин тутди. Ҳозирги давримизда телевизор, қўл телефонлари ва компютерга вақт-вақти билан дам бериб, болаларимиз ўқиган китоблардаги бадий тасвирлар-

ни улар оғзидан эшитиш фойдалан холи эмас.

Ота-боболаримизнинг яна бир яхши оdatларини қайта тиклаш даври келди. Яъни, болаларимизнинг туғилган кунларида, узоқ сафарларга бориб келганимизда, байрамларда уларга бирор кийим совға қилишга ўрганганмиз. Кийимни ҳамма вақт олиб бериш бурчимиз. Болаларимиз эслайдиган кунларда уларга китоблар совға қилсак, уларда китобга нисбатан меҳр уйғотган бўламиз, чунки болалар ҳар бир совгани қадрлаб асрашади. Китобни севишга, авайлаб ўқишга болаларга кўрсатилган энг ишончли таъсир ўзимизнинг ибратимиздир.

Умуман, болаларнинг китобга меҳрини уйғотишда ота-онанинг ўрни мактабга нисбатан ҳам салмоқли эканини ҳеч қачон унутмаслик керак. Токи болаларимиз келажақда биздан ўқиниб юришмасин.

Инобат ҲАМРОЕВА,
Бухоро вилояти АКМ
ўлкашунослик-ахборот
сектори мудир

АКМлар ҲАЁТИДАН

БУХОРОДА КИТОБ БАЙРАМИ

Жорий йилнинг 24-25 май кунлари ўтказилган Республика Китоб байрами Бухоро шаҳридаги Сомонийлар маданият ва истироҳат боғида ҳам юқори савияда ташкиллаштирилди.

Байрам тантаналари карнай-сурнай садолари, доирачилар ансамбли чиқишлари билан бошланиб, барчага кўтаринки кайфият бахш этди. Истироҳат боғи минглаб ёшлар — олий ўқув юртлири талабалари, урта-махсус, касб-хунар таълими муассасалари ҳамда умумтаълим мактаблари ўқувчилари билан жуда гажум бўлди.

Тадбирда вилоятимиздаги ахборот-кутубхона муассасалари томонидан китоб расми кўргазмалари ташкил қилинди. Абу Али ибн Сино номидаги Бухоро вилояти ахборот-кутубхона марказининг "Чизгиларда сеҳрли олам" клуби расмони ва иш-

тирокчилари байрам таассуротларини расмларда акс эттирилди ва бу расмлар ахборот-кутубхона марказининг ўлкашунослик сектори музейи экспонатлари қаторидан жой олди. Шунингдек, китобхонлар ахборот-кутубхона марказига бепул аъзо қилинди. Вилоятдаги ахборот-кутубхона муассасалари ходимлари учун методик қўлланма ва кўрсатмалар, турли брошюралар тарқатилди, АКМ сайти билан таништирилди. "Бухоро китоб олами", "Бухоро Шарқ" каби йирик савдо дўконлари томонидан ташкил этилган савдо кўргаз-маларида барча тоифадаги китоб-хонлар учун китоблар савдоси ташкил этилди.

Шу кунни бухоролик шоир ва ёзувчилар Тошпўлат Аҳмад, Шодмон Сулаймон, Бахшилло Ражаб билан китоб ва унинг инсон ҳаётидаги ўрни, мутолаа маданияти тўғрисида мазмунли суҳбатлар ўтказилди. Бухоро вилояти "Баркамол авлод" болалар маркази томонидан куй-қўшиқлар ижро этилиб, турли рақс намойишлари ташкил этилди. Матбаа корхоналари ва китоб савдоси ташкилотлари "Китоб байрами" ва "Сиз ёқтирган китоб" мавзуларида тарқатган сўрвномалар иштирокчилар томонидан зўр қизиқиш билан тўлирилди. Вилоят кўғирчоқ театрининг болажонлар учун саҳналаштирган спектакли намойишлари эса тадбирга ўзгача шухуҳ бағишлади.

М.ШЕРМАРДОВА,
АКМ ходими

СОҒЛОМ ОНА — СОҒЛОМ ЖАМИЯТ

Оилаларда соғлом муҳитни шакллантириш мақсадига Гулистон шаҳридаги "Бўстон" МФЙ ва вилоят ахборот-кутубхона маркази билан ҳамкорликда маҳаллага қарашли 1-оилавий поликлиникада "Соғлом она — соғлом жамият" мавзусида давра суҳбати ўтказилди. Унда маҳалла фаоллари ва ёшлари иштирок этишди.

Маҳалла мутахассиси М.Ўтабоева олиб борган мазкур тадбирни вилоят "Оила" маркази раҳбари С.Зуннунова кириш сўзи билан очиб берди. Тадбирда сўзга чиққан вилоят ҳокими ўринбосари, хотин-қизлар кўмитаси раиси Н.Тожибоева, поликлиника бош шифокори С.Ҳамроқулов ҳамда вилоят мусиқали драма театри актрисаси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист О.Абдуллаевалар давра суҳбатидан кўзланган мақсад ва вазифалар хусусида фикр билдиришди.

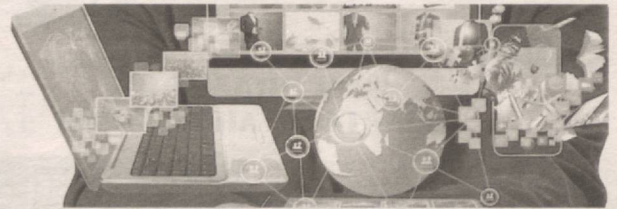
Тадбир сўнггида АКМ ходимлари томонидан "Соғлом она — соғлом бола" мавзусида кўргазма ташкил этилди. Кўргазмадан иштирокчилар ўзларига керакли маълумотларни олдилар.

С.ЭРМАНОВА,
Сирдарё вилоят АКМ ходими

КОМПЮТЕР ВА ИНТЕРНЕТ САБОҚЛАРИ

ланиб бориши шарт. Янгиланиш интернетга уланганда автоматик равишда амалга ошадиган жараён. Аммо бу жараённи қўлда бошқариладиган қилиб ўзгартириш ҳам мумкин.

Энг оммалашган антивирус дастурлари:

- Касперский антивируси;
- Eset NOD32;
- Dr. Web;
- McAfee VirusScan.

1. drweb.com сайтига кирасиз.
2. “Скачать” бўлимидан “Демо”ни танлайсиз.
3. Бу ердан “Для дома” турини танлайсиз ва антивирусдаги кўрсатмалар бўйича антивирусни ўрнатасиз. Агарда сизда антивируснинг серия рақами ёки калити бўлса тегишли катакларга уларни киритинг. Агарда маҳсулотни ҳали сотиб олмаган бўлсангиз, унинг демо-версиясини ўрнатишингиз ва кейинчалик лицензиясини сотиб олишингиз мумкин.

Интернетда ишлашда хавфсизлик чоралари

Компютер учун энг яхши ҳимоя бу — фойдаланувчи соғлом фикрлашининг антивирус билан уйғунлашуви.

- Интернетда ҳеч қачон шахсий маълумотларингизни ўзингиз кимлигини яхши билмайдиган шахсларга тақдим этманг. Бу худдики ўз паспортингиз ёки уйингизнинг калитини бегона одамга беришдек гап.
- Шахсий маълумотларни тасдиқлаш сўралган мурожаат кимдан келганига эътибор беринг. Шошилинчда таниқли компания сайти манзили номидаги биронта ҳарф ўзгариб қолганини сезмаслигингиз ҳам мумкин.
- Сизга жўнатилган сайтларга ҳаволаларга ҳушёр бўлинг.

- Спам-хатларни очиб ўқиманг.
- Ўзи очилувчи веб-ойналардаги хабарларни инкор этинг.
- Ўз парол ва PIN-кодларингизни эслаб қолинг. Паролларни компютерда сақламаг. Ишончли парол топинг ва уни ёндафтарингизда сақланг.
- Хавфсизлик кўп босқичли бўлиши керак. Компютер хавфсизлигини таъминловчи дастурий маҳсулотлар (antivirus, antispyware, antimalware)ни ўрнатиш ва доимий янгилаб боринг.

(Давоми бор.)

Сабоқларимизни кузатиб боринг. 17-дарс — хавфсизлик мавзусининг давоми, унда паролларни ўрнатиш бўйича тавсияларимизни берамиз.

16-дарс. ХАВФСИЗЛИК: АНТИВИРУСЛАР

Антивирус дастури (антивирус) — турли вируслар ва зарарли дастурларга қарши курашувчи дастур. Антивирусни инсталланган компютерга, айниқса, интернетга уланадиган компютерларга ўрнатиш тавсия қилинади.

Антивирусларнинг асосий вазибалари:

- Файл ва дастурларда реал вақт тартибда вирус бор-йўқлигини текшириш (сканерлаш).
- Интернет-улашни нazorat қилиш: олинаётган ва жўнатилаётган ахборот.
- Электрон почтани сканерлаш.
- Шубҳали веб-тармоқлар ҳужумларидан ҳимоялаш.
- Зарарланган файлларни тиклаш.

Антивирусни танлаётганда у зарарланган файл ва папкаларни “даволай олиши”га эътибор бериш керак. Антивирус учун албатта доимий янгиланиб туриш кўзда тутилган бўлиши шарт. Чунки вируслар мунтазам такомиллашиб боради, демак, уларга қарши курашадиган дастур — антивирус ҳам доимий ривож-

Синаб кўриш тартибдаги антивирусни ўрнатиш

Барча антивирус дастурлари лицензияли ва пулли. Сиз уларни сотиб олиб, дискдан ўрнатишингиз мумкин. Лицензияли антивирусни сотиб олганингизда дастурни ўрнатиш учун калит (код) ҳам қўшиб берилди. Қолаверса, ўрнатиш файлларини сиз антивирус компаниясининг расмий сайтдан кўчириб олиб ўрнатишингиз мумкин. Бошланишига сиз антивируснинг синов шакли (демо-версия)ни ўрнатиб кўришингиз мумкин. Масалан, Dr. Web антивирусини. Бунинг учун:

МАСЛАХАТ

Синалган усуллар: компютерингиздаги

10та ҚУЛАЙЛИК

1. Агарда браузер саҳифасини бехосдан ёпиб юборсангиз, Ctrl+Shift+T клавишларини босинг — қайта очилади.

2. Ҳамма нарсани “Google Docs”да ёзинг. Шунда сиз ҳеч қачон ёзганларингизни йўқотмайсиз. “Google” матнларни ҳар сонияда автоматик сақлаб боради.

3. “Caps Lock” ёқилиб қолиб, сиз “Word”да анчагина узун матнни ёзиб қўйган бўлсангиз, Shift+F3 клавишларини босинг — ҳарфлар кичраяди.

4. “Word”ни Win+R клавишларини босиб, очилган ойнада “winword” сўзини киритиб ҳам ишга туширсангиз бўлади.

5. “Google”да ўзингизга керакли китобни кенгайтирилган қидирув орқали топсангиз ҳам бўлади, бунинг учун уларнинг форматларини кўрсатинг — PDF, DOC, RTF, DjVu.

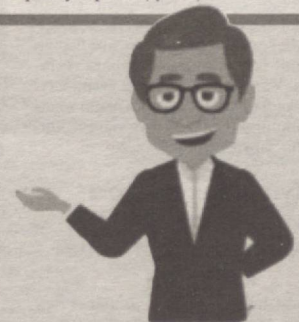
6. Қайсидир шаҳардаги маҳаллий вақтни билишни истасангиз “Google”га “what time is it+шаҳар” ёки “time+шаҳар” бирикмасини киритинг.

7. Веб-саҳифани PDF шаклида сақлаш мумкин. Бунинг учун браузерда Ctrl+P клавишларини босинг.

8. “Facebook”даги саҳифадан электрон почта кутиси сифатида фойдаланса бўлади. Бунинг учун почта хабарномаларини сошлаб, ўз манзилингизга бириктириб қўйинг.

9. Агарда сизнинг “ВКонтакте”даги логинингиз — телефон рақамингиз бўлса, паролни инсталланган алифбода (лотин ёки кирилл) киритсангиз бўлади.

10. Агар оила аъзоларингизни бир хонага жамламоқчи бўлсангиз — роутерни ўчиринг (ҳазил).

С.ТЕМИРОВ тайёрлади

12 АЛОҚА ОЛАМИДА

ТЕСТ

ЭНГ ЧИДАМЛИ СМАРТФОН АНИҚЛАНДИ

Tom's Guide сайти экспертлари етакчи компанияларнинг 12 хил смартфонни чидамлик борасида синовдан ўтказишди. Буларнинг орасида энг мустақамчи 1,2 — 1,8 метр балангликдан ёғоч ва бетон юзга, сувга ташланганда бузилмаган Motorola Moto Z2 Force смартфон бўлди.

Таъкилланишича, шунча синовлардан сўнг ҳам бу телефоннинг корпуси тирналмаган. Экрани ҳам дарз кетмади. Бу хусусиятлари смартфонга 10 имкониятдан 8,5 балл келтирди.

Иккинчи ўринда — LG X Venture (6,6 балл), учинчи — iPhone X (6,2 балл). Samsung Galaxy S9 ва LG V30 6 балл билан рейтингнинг ўртасига жойлашди. Motorola Moto G5 Plus 5,1, iPhone

8 смартфонни 4,9 балл тўплади. Кейинги ўринларни 4,3 балл тўплаган Galaxy Note 8, Google Pixel 2 XL, Huawei Mate 10 Pro ва OnePlus 5T смартфонлари эгаллади.

Синовдан ўтказилган смартфонлар орасида энг чидамсиз — 3,9 балл тўплаган iPhone SE.

ХАВФСИЗЛИК

ХАКЕР PLAYSTATION 4НИ БУЗДИ

Spectre ники остида яширинган хакер PlayStation 4ни бузишга эришди. Бу ҳақда Twitter хабар берган.

Таъкилланишича, бузиш консолнинг файл тизимига тўлиқ йўл очган. Қолаверса, унда беғона иловаларни ўрнатиш мумкин бўлиб қолган. Яна бир томони, қароқчиликка қарши ҳимояланишни четлаб ўтиб, лицензиясиз ўйинларни ҳам бу қурилмада ишга тушириш мумкин. Хакер бу ишни амалга оширишда тизим ядросидаги заифликдан фойдаланган.

УЧИНЧИ ЎЛЧАМ

ЯНГИ IPHONE 3D-ФОТО ОЛАДИ

Шу ой бошида янги iPhoneга учта камера ўрнатилиши ҳақида хабарлар пайдо бўлганди. Сўнги маълумотларга кўра, учта камерали смартфонлар келгуси йилдан чиқади.

Инсайдерларнинг хабарларига кўра, янги "айфон" 3D-фото олиш имкониятига эга бўлади, бундай сурат битта нарсани турли бурчак остида "кўрувчи" иккита датчик ёрдамида юзага келади.

Хабар берилишича, асосий камера қўшимча реаллик иловалари учун ишлатилади, учинчи камера эса узоқроқ фокус масофаси учун керак.

БОЗОР

ANDROID АСОСЧИСИ ЎЗ СМАРТФОНИДАН ВОЗ КЕЧМОҚЧИ

Бир йил аввал Android амалий тизими асосчиси Энди Рубин томонидан асос солинган Essential компанияси Essential Phone (Essential PH-1) флагман смартфонни тақдим этганди.

Дастлаб смартфонга қизиқиш катта бўлган бўлса-да, қурилма савдоси юришмади. Bloomberg хабар беришича, компания ҳозиргача 150 минг донa смартфонни сота олди — глобал бозор кўламига солиштирганда бу жуда паст кўрсаткич.

Кейин Essential компаниясини унлаб етук муҳандислар, топ-менеджерлар тарк этишни бошлади.

Компания ўз фаолият йўналишини узгартиришга қарор қилган, смартфонлар бизнесини сотиши ҳам мумкин. Маълумотларга кўра, харидор ҳам топилган. Тузилажак битим қиймати маълум эмас, шуни эслатиш ўринлики, бир йил аввал Essential 1 миллиард долларга баҳоланганди.

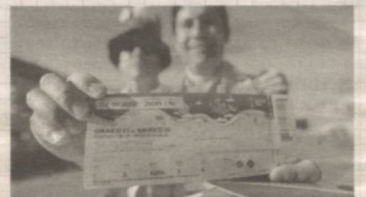
ЖЧ-2018

ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ АРАФАСИДА ФИШИНГЛАР КЎПАЙМОҚДА

Россияда бўлиб ўтадиган футбол бўйича жаҳон чемпионати арафасида "Касперский лабораторияси" интернетдаги юзлаб фишинг сайтларини аниқлади.

Ақсарият ҳолларда бунақа сайтлар номида "world", "world cup", "FIFA", "Russia" каби сўзлар учрайди. Бу сайтлар ЖЧ-2018 ўтказиладиган шаҳарларда яшаш учун жой банд қилиш бўйича хизматларни таклиф этмоқда. Баъзида пулни олдиндан ўтказиб бериш таклиф этиладиган жойлари ҳам бор: бу вазиятда фойдаланувчи фирбгарлар тузоғига тушиб қолиши мумкин.

Фишинг сайтлар ўйинларга чипталар сотиладиган пайт бошланганида авжга чиқиши кутилмоқда.

С.ТЕМИРОВ тайёрлади

ХАЛҚАРО ҲАЁТ

Назарбоев: Ривожланишнинг янги дастурларини ишлаб чиқиш зарур

"Барча ишимиз аҳоли даромадларининг ошишига қаратилган бўлиши лозим. Агар бу юз бермаса, унда ҳукумат ўз ишини эплай олмайти", деб таъкидлаб ўтган Қозоғистон Президенти Шимолий Қозоғистоннинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши муҳокамаси жараёнида.

Бундан ташқари, Назарбоев аҳолини иш билан таъминлаш, мажбурий ижтимоий тиббий сугурта тизимини жорий қилиш, кичик ва ўрта бизнесни қўллаб-қувватлаш, ёшларга касбий таълим бериш ва уларнинг бандлиги масалаларига тўхталиб ўтган. У глобал трендлар ва юзага келган геосийёсий вазиятнинг ҳисобга олинган ҳолда ривожланишнинг янги дастурларини ишлаб чиқиш зарурлигини айтган.

Душанбе: Ислom институти янги биносига тамал тоши қўйилди

Тожикистон Президенти Эмомали Раҳмон Имом Аъзам Абу Ханифа ибн Собит номидаги Тожикистон ислom институтининг янги биносига тамал тошини қўйди.

Янги илм масканида 1,5 минг нафар талаба таҳсил олиши мумкин. Уч гектар майдонни эгаллайдиган бино учун 136 миллион сомон (салкам 15 миллион доллар) ажратилган. Муассасанинг асосий биноси бешта етти қаватли блок — ўқув корпуслари, маъмурият биноси, ётоқхона, спорт зали, ошхона, кутубхона ва аңжуманлар залидан иборат бўлади.

Тожикистон ислom институтига президент томонидан 2007 йилнинг 2 ноябрда асос солинган. Бунга қадар институт Имом ат-Термизий номи билан аталган. 2008 йилда эса унинг номи президент фармонида асосан ўзгартирилган. Ҳозирда ушбу институт 1400 нафар талаба таҳсил оладиган Тожикистондаги ягона ислom олий таълим муассасаси ҳисобланади.

Марокаш Ҳазода дала шифохонаси очади

Марокаш Қироли Муҳаммад VI Исроил қамалида қолаётган Ҳазода дала шифо-

хонасини очиб тўғрисида фармон чиқарди. Фармонда ҳарбий тўқнашувлар оқибатида яраланган минглаб фаластинликларга тиббий хизмат кўрсатиш кўзда тутилган.

Талабалар ифторлигини мискинларга улашишди

Канаданинг Ванкувер шаҳридаги бир гуруҳ мусулмон талаба фаоллари тўкин-сочин безатилган дастурхон атрофида оғиз очиш ўрнига, ўзларига аталган сара егулик ва ичимликларни 40 нафар фақир ва мискинларга тарқатишди.

Дунёдаги энг узун авиарейс 11 октябрда яна йўлга қўйилади

Сингапурдан Нью-Йоркнинг "Ньюарк Либerti" халқаро аэропортига парвозни Singapore Airlines авиакомпанияси янги Airbus A350-900ULR самолётида амалга оширади. Самолёт осмонда 18 соат 45 дақиқа бўлиб, қўнишларсиз 16,7 минг км. масофани учиб ўтади. Самолёт бизнес синфдаги 67та ва премиял эконoм синфдаги 94та ўринни ўз ичига олади.

Дастлаб парвозлар ҳафтасига уч марта: душанба, пайшанба ва шанба кунла-

ри, кейинроқ авиакомпания йўналишга яна битта самолётни қўйгач ҳар куни амалга оширилади.

Салоҳга етказган жароҳати учун Рамосни жазолашни сўрашди

Уч юз мингдан ортқ футбол ишқибозлари УЕФА чемпионлари лигаси финал ўйи-

нида "Ливерпул" ҳужумчиси Муҳаммад Салоҳга етказган жароҳати учун "Реал" ҳимоячиси Серхио Рамосни жазолаш талаби хатига имзо чекиши. Хатда жумладан шундай дейилган: "Рамос Салоҳнинг қўлини атайин ушлаб, унга қасддан жароҳат етказди. УЕФА ва ФИФА Рамос каби ўйинчиларга жазо қўллаши лозим".

У.ТОЖИБОЕВ тайёрлади

ИННОВАЦИЯЛАРНИ ЯХШИ КЎРАДИГАН РАЎБАР

Қачон “Ўзбектелеком” АК Хоразм филиалига борсам Аҳмаджон ака Самандаров иш билан қаергадир шошилатган ёки хонаси тўла ходимлар билан йиғилиш қилаётган бўлади. Йўл-йўлакай қогоз-қалам билан изларидан бориб, мақола учун маълумотлар тўплайман. У киши доимо иш билан банд бўлади. Мана бугун ҳам худди шу ҳолат юз берди. Қаҳрамонимиз бир талай ҳужжатларни сумкага солиб шошиб чиқиб кетаётган экан.

— Нилуфар, мен ҳокимликка кетяпман, қолган маълумотларни телефон орқали ёзиб оласиз ёки электрон почтангизга жўнатиб юбораман, — деди у шошилганча.

Аҳмаджон ака Самандаров асли урганчлик. 1966 йил 21 январда ўқитувчилар оиласида дунёга келган. 1988 йилда эса Тошкент электротехника алоқа институтини автоматик электралоқа мутахассислиги бўйича тамомлаган ва шу йили Хоразм вилоят техника алоқа ишлаб-чиқариш корхонасида ишлаб чиқариш лабораторияси муҳандиси бўлиб ишга бошлаган. Фаолияти давомида чаққонлиги, изланувчанлиги туфайли ходимлар орасида ўрнак бўла олган. Зеҳни ўткирлиги сабаб раҳбарият назарига тушди. 1991 йили Урганч шаҳар ва шаҳарлараро телефон станцияси автоматлаштирилган телефон станцияси бўлими муҳандиси,

2014 йил “Ўзбектелеком” АК Хоразм филиали техник директори, 2015 йилдан то ҳозиргача мазкур филиал директори вазифасида фаолият юритиб келяпти.

— Аҳмаджон Султоновични анча йиллардан бери биламан, — дейди биз билан суҳбат чоғида филиалнинг персонал билан ишлаш бўлими бошлиғи Гулнора Абдуллаева. — У бир жойда ўтирмасдан ёшларга бу соҳанинг сирларни ўргатиб келмоқда. Ҳеч қачон қаттиқ гапирганини эшитмаганман. Хато ва камчиликларни эса тузатиш орқали кечиради ва шогирдларини ҳам шунга ўргатган.

— Биласизми, Аҳмаджон ака инновацион ғояларни яхши кўради, қўллаб-қувват-

лайди, — дейди устози ҳақида тўлқиланиб филиалнинг ҳужжат алмашув ва назорат хизмати бошлиғи Рашид Матрешев. — Ҳар бир ходимдан изланувчан бўлишини ва янги-янги таклифларни талаб қилади. Раҳбаримиз билан фахрланамиз.

Аҳмаджон ака Самандаров соҳада олиб бораётган изла-нишлари, фаоллиги туфайли жорий йил май ойида Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигининг “Моҳир алоқачи” фахрий унвони билан тақдирланди.

Нилуфар ЖАББОРОВА,
“Хабар”нинг Хоразм вилоятидаги мухбири

ЁМҒИРЛАР ҲАМ ЁРУҒЛИК

Субҳи саҳар шаррос ёмғир ёғди. Молғузар тоғлари чўққиларида кўклам ҳавосининг майин эпкинлари кишига ҳузур бағишлайди. Ёмғир тўхтагач эса, оппоқ қордек булутлар тоғлар бошида ажиб манзара кашф этдилар. Табиат билан инсон уйғунлиги, тоғларнинг улғуворлиги, бир-бири билан боғлиқлиги кишини ажаблантиради.

Ўша тоғлар бағрида туриб, она тупроқда, шу заминда яшаётган оддий одамлар тўғрисида ёзиш... нақадар ёқимли! Лавҳамиз қаҳрамони, камтар инсон Баҳодир Эргашев кўп йиллик умрини шу соҳанинг ривожига бахшида этганлардан.

У 1983-1988 йилларда Тошкент электротехника алоқа институтида ўқиди. “Ўзбекалоқа-қурилиш”га қарашли Жиззах механизациялашган кўчма колоннаси хавфсизлик техникаси муҳандиси бўлиб фаолиятини бошлади. Кейин Жиззах шаҳар радиотелефон тармоғида капитал қурилиш бўйича муҳандис, шу корхонада бош муҳандис, сўнгра Жиззах шаҳар радиотелефон тармоғи бошлиғи вазифаларида ишлади. 2001-2002 йилларда “Жиззах Телеком” шўба корхонаси техник директори, 2002-2005 йилларда масъуляти чекланган жамият шаклидаги “Ўзбектелеком Интернет-нейшнл” кўшма корхонаси “ЎЗИ-Жиззах” филиали директори 2005-2013 йилларда “Ўзбектелеком” АК Жиззах филиали директори, 2013-2015 йилларда “Ўзбектелеком” АК “Бино сервис” филиали директор ўринбосари ва 2015 йилдан то шу кунларгача, “ЎЗИ-Жиззах” филиали директори вазифасида самарали меҳнат қилиб келмоқда.

Она тупроқ, она ер

Баҳодир Эргашев Жиззах шаҳрининг шундоқ ёнида жойлашган Шароф Рашидов туманидаги Олмачи қишлоғида дунёга келган. Падари бузруквори Қаршибой Эргашев “Жиззах пластмасса” заводида ишчи, ҳайдовчи, электрик вазифаларида кўп йиллар меҳнат қилган. Баҳодиржон шу заминда улғайди. Шу тупроқ, шу юрт уни вояга етказди. Шу қишлоқнинг содда, самимий кишиларидан андаза олиб, ватанга меҳр қўйди. Алоқа соҳасида кечган машаққатли йиллар Баҳодирнинг сочларини оқ рангга бўяди.

Кўрғон саломат

Инсон камолотида, оиланинг ўрни жуда беқиёс. Бу борада Баҳодир Эргашевнинг ҳавас қилгулик “кўрғони” бор! У умр йўлдоши Нурхон Эргашева билан тўрт нафар фарзандини тарбиялаб элу юртга қўшган. Қизларини турмушга узатиб, қуда-андали бўлди. Ўғли Жамшиджон Тошкент давлат тиббиёт академиясида таҳсил оляпти.

Қизларидан Маъмураҳон Жиззах давлат педагогика институти талабаси.

Қисқаси, Баҳодир Қаршибоевич, бугун катта оила соҳиби.

Устоз — отангдек улғу

Меҳнат фахрийси, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган алоқа ходими Вали Қобиловни Жиззахда кўпчилик яхши танийди. Алоқа соҳасининг энг нозик томонларини, сиру асрорларини Баҳодир Эргашев устози Вали акадан ўрганган. Амалиёт. Тажриба. Йиллар. Мураккаб алоқа тизими ечимларини ҳал этишда улар бугун қўл келмоқда.

Дарҳақиқат, 130 кишилик жамоани бошқариш, турли муаммоларни бартараф этиш, раҳбардан улкан фидойиликни, катта тажрибани талаб этади. У оддий ишчилар билан ҳам, ходимлар билан ҳам самимий, оддий гаплашади. Туй-маъракаларида, турли маросимларида бош-қош бўлади. Оддийлик, камтарлик эса инсонни безайди. Раҳбарга

ишонч ҳислари уйғонади. Демак, иш унуми ҳам шунга яраша самарали бўлади.

Табиат уйғунлиги

Ёмғирлар... ҳаловатнинг элчилари. Ёмғирлар заминни губордан тозалайди. Қалбингизга тоғлардан ажиб эпкинлар йўлдош бўлади. Мусаффо тоғлар бағрида, оппоқ булутларга талпинасиз гўё. Молғузар тизма тоғларидан ёмғирдан сўнгги мусаффо ҳаводан танангиз яйрайди. Инсон она табиатнинг бир бўлаги бўлиб яшашига ишонасиз! Кўм-кўк майсалар, кўм-кўк далалар, боғу роғларни кўриб, кўзингиз қувнайди.

Мана шундай юксак ва гўзал тоғлар пойида, она табиатимизнинг ажойиб манзаралари қаршисида дол бўлиб, орамиздаги одамлар ҳақида, уларнинг заҳматли меҳнат ғалабалари тўғрисида таассуротлар қоралаш, қанчалар сурурли ва заъкли!

Норкул МАЪМУР,
“Хабар”нинг Жиззах вилоятидаги мухбири

“
Ўша тоғлар бағрида туриб, она тупроқда, шу заминда яшаётган оддий одамлар тўғрисида ёзиш... нақадар ёқимли! Лавҳамиз қаҳрамони, камтар инсон Баҳодир Эргашев кўп йиллик умрини шу соҳанинг ривожига бахшида этганлардан.”

Алфонс ДОДЕ (1840–1897) – француз романисти ва драматурги, кўлаб ажойиб ҳикоялар муаллифидир.

Ёзувчи қисқа умри давомида жуда сермасхул шжод қилиб, француз адабиётига катта ҳисса қўша олди. Унинг “Кичик Фромон ва катта Рислер”, “Сафо”, “Жек”, “Набоб”, “Сурғундаги қироллар”, “Тарасконлик Тартареннинг ажойиб сарғузаштлари”, “Тартарен Алп тоғларида”, “Порт-Тараскон” каби романлари, “Душанба ҳикоялари”, “Шамол тегирмонидан мактублар” номи ҳикоялар тўпламлари, “Арлезианлик қиз”, “Яшаш учун кураш” сингари песалари дунёнинг кўлаб тилларида таржима қилинган.

Уша куни эрталаб мактабга жуда ҳам кеч қолаётган эдим; муаллимдан танбех эшитишимни ўйласам, юрагим орқага тортиб кетарди. Устига устак, жаноб Амел биздан аввалги дарс мавзусини – сифатдошларни сўрамоқчи эди. Мен эса яримта сўз ҳам ёлмаганман. Бир зум хаёлимга дарсга кирмасдан сайр қилиб юриш фикри келди.

Ҳаво жуда очиқ ва илиқ эди...
Ўрмон четида сайроқи қораялоқларнинг қуйлаётгани, тахта йўниш заводи ортидаги Ривер ўтлоғида немисларнинг сафда юриш машғулотларини бажарётгани эшитилиб турарди. Буларнинг бари мени дарсадаги сифатдош қондаларидан кўра кўпроқ ўзига жалб қиларди, лекин ўзимни қўлга олиб, мактабга югурдим.

Мэрия ёнидан ўтаётиб эълонлар тахтаси олдида тўпланиб турган одамларга кўзим тушди. Сўнгги икки йил ичида биз у ерда фақат кўнгилсизликдан хабардор бўлар эдик: бой берилган жанглари, реквизициялар, коммендант буйруқлари; ўйлаиб қолдим: яна қандай ноҳушлик бўлиши мумкин?

Шу пайт шогирди билан эълонларни ўқиб турган темирчи Вахтер мени чақириб қолди:

– Шощма, болакай, улгурасан ўша мактабингга.

У устимдан куляпти деб ўйладим ва ҳаллослаганча жаноб Амелнинг уйи олдидаги тулзор томонга югурдим.

Одатда дарс бошида кўчага эшитиларли даражада шовқин кўтариларди – болалар қўлоқларини қўллари билан ёпганча ўтилган мавзуларни гўнғиллаб такрорлашар, партани чилдирма қилиб чалишар, муаллимимиз эса чизгичи билан тинчлангитришга уринарди:

– Секинроқ, секинроқ, болалар!

Мен мана шу шовқин-сурон остида жойимга сездирмасдан ўтиришни мўлжаллагандим, аммо шу бугун яқшанба тонгидек жимжит эди.

Очиқ ойнадан ўртоқларим аллақачон жой-жойларида ўтирганини, жаноб Амел эса ваҳимали чизгичини қўлтиқлаганча у ёқдан бу ёққа бориб келётганини кўрдим. Қандай қилиб бу жимжитликда эшикни очиб кирсам экан? Қўрқувдан қанчалик қизариб, қалтираётганимни тасаввур қилиб кўринг.

Хавотирим ўринсиз экан: жаноб Амел менга мулойим қаради ва эркалаб деди:

– Қани, Франц ўғлим, кирақол. Биз сенсиз дарсни бошламоқчи бўлиб тургандик.

Мен студни ҳатлаб ўтиб, ўз жойимни эгалладим. Шундагина, кўрқувим босилганидан кейин муаллимнинг эғнидаги дабдабали яшил сюртук, бурама галстук ва бошидаги қора ипак тақани кўрдим; у фақат инспектор ташриф буюрганда ёки мукофотлар тақдим этилаётганда шундай кийинарди. Бутун синф кўзимга ажиб ва дабдабали бўлиб кўринди. Аммо мени бошқа ҳолат ҳайрон қолдирди: кўпинча бўш турадиган орқа ўриндиқларда қўлида учбурчак мусиқа асбоби билан қария Хаузер, унинг ёнида собиқ мэр, почтачи ва бошқа

Алфонс ДОДЕ

СЎНГГИ САБОҚ

Элзаслик болакай ҳикояси

қишлоқ кишилари ўтирарди. Уларнинг юзи гамгин; Хаузернинг тиззасида четлари титилган эски алифбе, унинг устида эса катта кўзойнак турарди.

Жаноб Амел аввалгидай мулойим, лекин жиддий оҳангда ҳаммамизга мурожаат қилди:

– Болалар, бугун сизлар билан сўнгги бор дарс ўтишимиз. Берлиндан Элзас ва Лотарингия мактабларида фақат немис тили ўқитилиши ҳақида буйруқ берилди... Янги ўқитувчи эртага келади. Бугун француз тилидан охириги машғулотиимиз. Илтимос, эътиборлироқ бўлинглар!

Мана шу икки оғизгина сўз мени ларзага солди. Аҳ, разиллар! Мэрия деворига илинган эълон нима ҳақида эканлигига энди тушундим. Сўнгги француз тили даси!..

Мен бўлсам зўрға ёза олардим! Демак, энди ёзишни яхши ўрганолмайман! Бутун умр саводсиз бўлиб қоламан! Дарсга кириш ўрнига куш уясини ахтариб юрганим, музлаган Саара кўли устида сирпанчиқ учиб йўқотган вақтимга шунчалар ачиниб кетдимки! Бироз олдин зерикарли бўлган китоблар энди мен учун қадрдон дўстлардек бўлиб туюлди. Улардан ажралиш мен учун оғир эди. Жаноб Амел-чи?! Хаёлимда уни бошқа кўролмайдигандек эдим; унинг танбехлари, чизгич билан жазолашларини ҳам бир лаҳзада унутдим.

Бечора! У охириги дарс шарафига ўзининг байрамонга либосларини кийганди; орқа ўриндиқлардаги қишлоқ одамларининг нима учун бу ерга тўпланишганини энди тушундим. Улар мактабга тез-тез келиб турмаганликларидан афсусда эдилар. Юз-кўзларидан муаллимнинг қирқ йиллик ҳалол кизмати учун миннатдорлик билдираётганга ўхшаб кўринишарди...

Исм-фамилиям янграганини эшитиб, хаёлим бўлинди. Жавоб бериш навбати меники эди. Қанийди, сифатдош қондаларини балеанд овозда,

тутилмасдан, дона-дона қилиб гапириб бера олсам. Бироқ мен ҳаммасини чалкаштириб юбордим, оғирлигимни у оёғимдан бу оёғимга ташлаб, кўзимни ердан узолмай туравердим. Жаноб Амел менга тикилганча сўзлай бошлади:

– Мен сени қоймайман, Франц ўғлим, шундоқ ҳам жазоланганингни билсанг керак... Ҳар сафар, қаёққа ҳам шошилдим, эртага ёлдаман, деб ўйламан. Оқибати нима бўлди? Биз элзасликлар ўқини доимо орта сураимиз – фожеамиз ҳам ана шунда. Сизлар ўзингизни француз деб биласиз, ваҳоланки, ўз она тилингни тўғри гапиришни ҳам, ёзишни ҳам эплай олмайсиз. Бунда сенинги айбинг бошқаларниқидан кам эмас, Франц ўғлим. Биз ўзимиздан ўпқалашимиз керак. Ота-оналаримиз ўқишларимиз ҳақида кўп ҳам қайгуравермайди. Мактабга жўнатиш ўрнига қўшимча ача мақсадда сизларни далага ёки фабрикага ишлаш учун юборишарди. Мен ўзим-чи? Мен эмасми сизларга билим бериш ўрнига боғдаги гулларни парвариллашни зиммангизга юклаган?! Мен эмасми балиқ овлагим келиб қолганда сизларни дарсдан овоз қилган?!

Шундан сўнг жаноб Амел француз тили дунёдаги энг ажойиб тил эканлигини, бу тилни асрашимиз дозимлигини, чунки мустамлака халқ ўз она тили ёрдамидагина ёруғликка чиқа олишини уқтирди... Сўнгра муаллим грамматикадан маъруза ўқиди. Дарсни яхши тушунаётганимдан ўзим ҳам ҳайратда эдим. Жаноб Амел мавзунга қўли равоан тушунтирарди. Авваллари, дарсни бунчалик диққат билан тингламагандим. Муаллимимиз кетиш олдида бор билимини бизга қолдирмоқчидек эди, гўё.

Грамматикадан сўнг ёзувга ўтдик. Жаноб Амел намуна сифатида доскага чиройли ҳуснихат билан қуйдаги сўзларни ёзиб қўйди: “Франция, Элзас. Франция, Элзас”.

Синф сув қуйгандек жимжит, фақат қоғоз устида

югураётган қаламларнинг қитирлашигина эшитиларди...

Мактаб томида каптарларнинг гув-гувагани кўлоғимга чалинди. Ўйлаиб қолдим: “Ҳали уларни ҳам немисча қуйлашга мажбурлаш кераклир?”

Кўзимни дафтардан узганимда жаноб Амелнинг мактаб билан қайта кўришолмайдигандек ҳар бир нарсга синчиклаб қараётганини пайқадим. Ўйлаб кўринг-а, у қирқ йиллик умрини шу мактабга бахшида этди. Эски стул ва парталар кирланиб ялтирар, ҳовлидаги каштан дарахлари осмон қадар буй чўзган, уларнинг тагига экилган хмел бутун дерезани тўсиб турарди. Унинг учун буларнинг ҳаммаси билан хайрлашиш оғир эди. Ахир, у эртага бу ерларни бутунлай тарк этади.

Жаноб Амел дарсни охиригача етказишга ўзида куч топа олди.

Ёзув-чизувдан сўнг тарих дарсига ўтдик; кейин барчамиз жўровоз бўлиб ҳарфларни қайтардик: ба, бе, би, бо, бу. Орқа ўриндиқдаги қария Хаузер ҳам кўзойнагини тўсиб турарди. Унинг учун буларнинг ҳаммаси билан хайрлашиш оғир эди. Ахир, у эртага бу ерларни бутунлай тарк этади.

Тўсатдан черков соати кун ярим бўлганини, ибодатта шошилиш кераклигини эслатгандек бонг ура бошладим. Шу онда дереза тагидан машғулотдан қайтаётган прусс аскарларининг трубалари жанранглади. Жаноб Амелнинг ранги бўздек оқарди ва ўрнидан турди.

– Дусларим, – деди у, – дусларим, мен, мен...

Унинг бўзига нимадир тикилгандай бўлди. Қўлига бўрни олиб, катта ҳарфлар билан кучининг борича қуйдаги сўзларни ёзиб: “Яшасин Франция!”

Кейин бошини эгганча стулга ўтириб қотиб қолди ва қўли билан бизга ишора қилди: “Энди тамом... Кетинглар”.

Санджало САИДУРОДОВ таржимаси

ШАРАФЛИ БУРЧ

“Хар бир раҳбар ўз соҳасидаги ишларнинг аҳволи ва натижаси учун ўзи шахсан жавоб бериши лозим.”

Давлат фелдъегерлик хизмати шахсий таркиби иштирокда бўлиб ўтган навбатдаги маърифат дарсига Тошкент ислом университети ўқитувчиси Д. Турдисева таклиф этилди. Нотиқ “Тинчлик ва барқарорликни таъминлаш учун ҳар биримиз масъулмиз” мавзуда маъруза қилди.

Маърузада таъкидланганидек, “Муқаллас юртимиз ва бағрикент халқимизга садоқат билан хизмат қилиш барчамизнинг энг шарафли бурчимиздир!” – дейди Президентимиз Ш. Мирзиёев.

Дарҳақиқат, бугунги кундаги энг муҳим вазифамиз – мамлакатимизда тинчлик ва фаровонликни мустаҳкамлаш, одамларни, халқимизни ҳаётдан рози қилишдан иборат бўлиши керак. Бунинг учун эл-юртимиз аввало – раҳбарларнинг фаолиятдан рози бўлиши керак. Ҳар бир раҳбар ўз соҳасидаги ишларнинг аҳволи ва натижаси учун ўзи шахсан жавоб бериши лозим.

Афғонистонда қирқ йилга яқин давом этаётган уруш Марказий Осиёда яшаётган халқлар учун офатдир. Ўзбекистон Афғонистоннинг иқтисодий тикланишига, унинг транспорт ва энергетика инфраструктурасини ривожлантиришга, миллий кадрларини тайёрлашга катта

ҳисса қўшмоқда ва бундан кейин ҳам ҳисса қўшади.

Мамлакатимизда ҳукм сураётган тинчлик-осойишталик, барқарор ижтимоий-маънавий муҳит, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикентлик муҳити халқимиз, айниқса, навқирон авлод онгу тафаккурида жаннатмонанд юртимиз мустақиллиги, хавфсизлиги ва сарҳадларимиз дахлсизлигини таъминлашга масъуллик туйғусини кучайтирмоқда. Дунёнинг турли нуқталарида ҳар хил можа ро ва низола р юз бериб турган бугунги глобаллашув даврида мамлакатимизда ёшларга оид давлат сиёсати устувор ва зифа сифатида белгилаб олинган навқирон авлоднинг терроризм, диний экстремизм, гиёҳвандлик ва бошқа иллатлар таъсирига тушиб қолмаслигининг мустаҳкам кафолатига айланди.

Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, нодавлат нотижорат ташкилотлари ва сиёсий партияларнинг ўзаро ҳамкорлик алоқалари доирасида амалга оширилаётган турли талбирлар ҳам осойишта ҳаётимизни таъминлашга хизмат қилмоқда.

М. ИММОҚОРИЕВ,
ДФХ бошлигининг
1-ўринбосари, полковник

ЖАҲОН ЧЕМПИОНЛАРИ ТАҚДИРЛАНДИ

30 май кунини пойтахтимиздаги Олимпия шон-шухрати музейида Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунини муносабати билан “Чемпионлар юрт фахри” тадбири ташкил қилинди.

Тадбирда яқинда Москва шаҳрида меҳрибонлик уйи тарбияланувчилари ўртасида бўлиб ўтган жаҳон чемпионатида ғолибликни қўлга киритган ёш футболчиларимиз иштирок этишди.

Ёш чемпионларга Миллий олимпия қўмитаси совғалари – велосипедлар тақдим этилди.

ТОШКЕНТ ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИГА МЕЗБОНЛИК ҚИЛАДИ

7-14 июл кунлари пойтахтимиз оғир атлетика бўйича ёшлар ўртасидаги Жаҳон чемпионатида мезбонлик қилади.

Дунёнинг энг кучли полвонлари иштирок этадиган ушбу нуфузли мусобақада 20 нафар ҳамюртимиз ғолиблик учун баҳс олиб боради.

“РЕАЛ МАДРИД” КЛУБИ АКАДЕМИЯСИНИНГ 3 НАФАР МУРАББИЙИ ТОШКЕНТГА КЕЛДИ

Ўзбекистон футбол ассоциацияси ва “Реал Мадрид” клуби академияси ўртасидаги келишувга асосан юртимизда “Real Madrid Foundation Clinic” дастурини ишга тушириш бўйича дастлабки ҳаракатлар бошланган.

Ана шу дастурга асосан пойтахтимизга “Қироллик клуби”нинг 3 нафар мураббийи — Карлос Алберт, Мануэл Агуадо Хил ва Эктор Висенте ташриф буюришди.

1 июн кунини “Бунёлкор” клуби академиясида юртимиздаги болалар мураббийлари учун семинар ташкил қилинади.

3 июн кунини соат 19:00да “Бунёлкор” стадионида “Real Madrid Foundation Clinic” дастурининг очилиши бўлиб ўтади.

“Real Madrid” клуби мураббийлари юртимизда 16 июн кунигача амалий талбирлар ўтказишади.

БЕЛАРУСДАН 11 МЕДАЛ

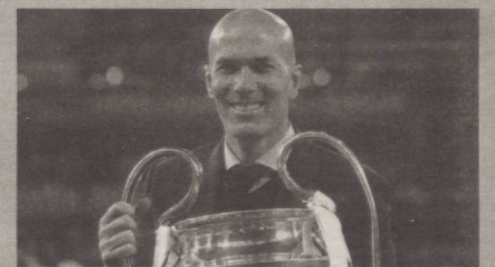
Беларус Республикасининг Минск шаҳрида қўл жанги бўйича катталар ўртасидаги Европа очик чемпионатида 26 мамлакатдан 200 спортчи ғолиблик учун куч синашди.

Унда Ўзбекистон терма жамоаси аъзолари 2 олтин, 3 кумуш ва 6 бронза медални қўлга киритди.

Ислом Каримов номидаги Тошкент халқаро аэропортида ғолиб спортчиларимиз тантанали кутиб олинди.

ЗИДАН “РЕАЛ”НИ ТАРК ЭТДИ

Мадридининг “Реал” клуби бош мураббийи Зайниддин Зидан ўз лавозимини тарк этди. Бу ҳақда 31 май кунини матбуот анжуманида маълум қилинди.

45 ёшли мураббий “Реал”ни 2015/16 йилги мавсумда қабул қилди ва жамоа билан кетма-кет уч йил давомида Европа чемпионлар лигаси бош совринини қўлга киритди.

Шунингдек, “Реал” унинг қўл остида Испания чемпионати, мамлакат суперкубоги, икки бор УЕФА суперкубоги ҳамда клублар ўртасидаги жаҳон чемпионатида ғалаба қозонди.

КИТОБХОНЛАР АНЖУМАНИ

КЕЛАЖАК НУРИ

Марғилон шаҳридаги банк коллежи ахборот-ресурс маркази ходимлари ташаббуси билан “Китоб — келажак нури” мавзуда талбир ўтказилиб, сўзга чиққанлар китобнинг ёшлар ҳаётидаги беқиёс аҳамияти ҳақида гапирдилар.

— Марказимизда фаол китобхонлар ёрдамида тарихий асарларни уч босқичга бўлиб ўрганишни йўлга қўйганмиз. Дастлаб таниқли адиб Миркарим Осимнинг “Широқ” ва “Тумарис” ҳикоялари асосида халқ қаҳрамонларининг ўлмас жасоратларини ўргандик. Сўнгра

ўрта асрлар тарихидан ҳикоя қилувчи буюк Амир Темур жасорати ўз аксини топган китоблар муталааси ва даҳо боболаримиз Мир Алишер Навоий ва Заҳриддин Муҳаммад Бобур ижодий мероси билан яқиндан танишдик. Ҳозирда эса XVIII-XIX аср адабиётини ўқиб чиқишни режалаштиряпмиз, — дейди банк коллежи директори, коллеж Китобсеварлар кенгаши раиси, Халқ депутатлари шаҳар кенгаши депутати Р. Мадминов.

“Ўтмиш — олтин кўприк” деб номланган мазкур китобхонлар

конференциясида ҳам ўқувчилар “Тумарис”, Чўлпоннинг “Кеча ва кундуз”, А.Қодирийнинг “Ўткан кунлар” асарларидан саҳна кўрунишлари тайёрлаб, иштирокчилар эътиборига ҳавола этилди. Айниқса, О.Ғаниева, Б.Дадабоев, С.Маҳмудов, О.Турдалиева каби ўқувчилар, У.Қодирова, С.Асқарова каби ўқитувчилар талбирини тайёрлашда ва ўтказишда жонбошлик кўрсатдилар. Марказда шу кунгача китобхонлар билан 30дан ортиқ китобни муталаа қилишга эришилди.

Муҳаммаджон МАҲМУДОВ

ЭЪЛОНЛАР!

“Барака Савдо Замин” МЧЖ бошланғич баҳоси ошиб бориш тартибида ўтказиладиган очик аукцион савдосига таклиф этади!

“NEFTGAZUSKUNAMONTAJ” унитар корхонасининг 2018 йил 29 майдаги 01.01-01.08/777-сонли буюртма хатига асосан қуйидаги кўчмас мулк объекти очик аукцион савдоларида чиқарилмоқда:

“NEFTGAZUSKUNAMONTAJ” УК балансида бўлган Бухоро вилоят, Бухоро шоҳ кўчасида жойлашган, умумий майдони 819,55 кв.м бўлган бино-иншоот. Б/б — 81 520 000 сўм. Аукцион савдоси 2018 йил 2 июл кунини соат 11.00да савдо ташкилотчининг савдолар залида бўлиб ўтади. Юқоридаги мулк 2018 йил 2 июлдаги аукцион савдосида сотилмаган тақдирда, такрорий аукцион савдолари 2018 йилнинг 12, 23 июл ва 2, 14 август кунлари соат 11.00 да бўлиб ўтишини олдиндан маълум қиламиз. Аукцион савдоларида иштирок этиш учун талабгорлардан аризаларни қабул

қилиш аукцион савдоси ўтказилишидан бир соат олдин тўхтатилади.

Аукцион савдоларида қатнашни учун талабгорлар савдо ташкилотчиси билан тузиладиган закатал келишувига асосан, мулк бошланғич баҳосининг 15 фоизидан кам бўлмаган миқдорда закатал пулини “Барака Савдо Замин” МЧЖнинг АТБ “InFin Bank” Тошкент шаҳар филиалида очилган қуйидаги ҳисоб-рақамига тўлашлари шарт: Ҳ/р: 2020800000485794001, МФО: 01041, ИНН: 303408532.

Қўшимча маълумотлар учун “Барака Савдо Замин” МЧЖ мавзиси: Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани, Кичик халқа йўли кўчаси. **Телефонлар:** 93 479-38-89. Гувоҳнома: 526

“АЛОҚА ВА АХБОРОТЛАШТИРИШ СОҲАСИ ТАРИХИ ВА МЕРОСИ” ЖАМОАТ ФОНДИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигининг 2017 йил 11 декабрдаги 340-ф-сон фармойишига асосан фонд ҳисоб рақамига 2018 йил 18 майда “UZDIGITAL TV” МЧЖ томонидан 99 464,0 минг сўм, 29 майда “ALSCOM” томонидан 8 300,0 минг сўм ҳомийлик пули келиб тушди. Ушбу ҳомийлик пуллари “Алоқа ва ахборотлаштириш соҳаси тарихи ва мероси” жамоат фонди ҳамда Алоқа тарихи музейининг 2018 йил учун тасдиқланган смета харажатларига йўналтирилади.

ШУКУР ҚИЛИШНИ УНУТИБ ҚЎЙМАДИКМИ?

Автобуста бувимни кига кетарканман, бетизгин хаёллар беихтиёр болалик йилларимга кўчди. Ўқувчилик давримни эсладим. Ҳозирги давр ўқувчилари билан солиштирганда, бизнинг эҳтиёжларимиз анчагина чекланган, меъёрида эди. Уяли телефон демасдик, репетитор демасдик, ҳар хил кийим-бош олиб бериши учун ота-онамизни бозору дўконларга судрамасдик, салқин ичимликлару саногини ҳеч ким билмайдиган эрмакларни харид қилиб юрмасдик.

Биз учун у вақтларда макка-жўхори қаламчаларию музқаймоқ эди яхши эрмак эди, бошқа хили деярли йўқ ҳам эди. Кийим-кечак ҳам худди шундай, кўпчиликнинг эғнида деярли бир хил кийим бўларди.

Бу эса жуда олис ўтмиш эмас, 90-йиллар эди. Ўшанда кийимларнинг тури ҳам у қадар катта эмас, бозорлару башанг либослар сотиладиган дўконлар ҳозиргидек кўп, танлаш имконияти эса бу қадар катта эмасди. Шуларни эсларканман, ҳозирги болалар учун қанча-қанча имкониятлар борлигини ўйлаб, қойил қоламан. Ахир шундай қисқа вақт ичида турмуш даражаси шу қадар ўзгариб кетди, қўлимизда энг охири русумдаги технология воситалари, дастурхонимизда эса анқонинг уруғидан бошқа жуда кўп ноз-неъмат топилади. Бугун истаган кийимимизни, нафсимиз тусатган эрмакларни сотиб олишимиз мумкин.

Шуларни кўнглимдан ўтказганча бувимни кига кириб борсам, аммам билан бувим суҳбатлашиб ўтиришган экан. Буни қарангки, аммам ҳам болалик ва ёшлик хотираларига берилдилар.

— Университетнинг катта аудиториясида совуқда дийдираб ўтирдик. Раҳматли дадам Москвадан келтирган матодан кўйлак тиктириб кийганман. Мато камлик қилиб, тикувчи кўйлакнинг энгини калта қилиб тикишга мажбур бўлган. Бу қишлоқ кўйлагим эди. Яна атлас кўйлагим бор эди. Қишда ҳам шунини кийишга тўғри келарди. У вақтларда матолару кийимлар ҳозиргидек дўконлару бозорларда тўлиб-тошиб ётмасди. Ўқишга дийдираб бориб келардик. Ёзга битта, қишга битта кўйлагимиз бор эди. Уни ювгач, қуришини интиқлик билан кутардик. Ҳозир-чи? Невадаларимнинг ҳар мавсум учун камида ўнтадан кийими бор. Ёқмаганини киймайман деб хараша ҳам қилади булар. Шукр қилиш керак.

Бувим ҳам ўтган тўқсон йиллик умр йўлини эслаганда, шукр қилиш кераклигини бот-бот уқтиради. "Қорнимиз нонга тўйганига шукр қилишимиз керак" деган гапларини эшитган-

нимда, уларнинг уруш, очарчилик йиллари ҳақидаги гапларини эслайман:

"Мактабда ўқитувчилик қилардим. У вақтларда мактаблар ҳозиргидек катта, кенг, ёруғ, иссиқ, шинам бинолар бўлмасди. Оёғимга кийишга пойабзалим бўлмаганидан почкамнинг ботинкаларини кийишга мажбур бўлганман. Кўйлагимнинг энгига ямоқ солиб, киярдим. Ҳозиргидек хил-хил кийимлар қаёқда! Ёзлик кўйлагимиз ҳам, қишлиги ҳам битта эди. Ҳеч ким масҳара қилмасди. Чунки ҳамманинг туриш-турмуши шу эди".

"Озиқ-овқат маҳсулотлари бир парча қоғоз билан бериларди. Ҳар ким ўзига ажратилганини ея оларди. Истаган пайтда нон ейиш қаёқда, кунига икки маҳал нон ердик, холос. Қорнимиз очиб қолмаслиги учун нонушгани тушликка яқин қилардик, тушлик қилмасдик, кечки овқатни тановул қилиш билан чекланардик. Нон ҳаммамизга тақсимлаб бериларди. Аммо тақсимланганига қорин

тўярмиди. Дастурхонга тўкилган ушоқларни ҳам талашиб-тортишиб ердик. У кунлар ҳозир билмаганларга эртакка ўхшаб эшитилади. Ахир ҳозир дастурхонимизда ҳамма нарса бор, эгнимизда ҳар хил кийим..."

Бувимнинг ўтмиш хотираларини тингларканман, кўп марта кўнглимдан шу саволлар ўтади: Нега шундай оғир кунларни кўрган одамлар ҳаётдан нолимайди, тилдан шукрона сўзлари тушмайди? Биз эса дориломон кунларда яшаб туриб, доим нимадандир нолиймиз. Ҳамма нарсамиз бўлса ҳам, яна нимадир етишмайди.

Балки, оламзод ҳеч қачон тўймайди, деган гап бежиз эмасдир. Қўлимиздаги телефоннинг русуми сал эскириб қолса, то янгисини олмагунча кўнглимиз хотиржам бўлмайди. Кийим жа-вонимиз тўла бўлса ҳам, ҳар мавсумда камида икки-учта янги либос сотиб олишимиз керак. Дастурхонимизда қорнимиз тўйишига етарли ноз-неъмат бисёр бўлса ҳам, кўчадан кабобу товۇқ егимиз келиб қолади. Жамоат транспортда ҳам бемалол ишга, ўқишга етиб олиш имкони бўлишига қарамай, "одамларга ўхшаб" шахсий машинамизда юрмаётганимизни катта кўнглисизликка айланттириб, ҳашаматли машинага эга бўлишни ҳаётимизнинг асосий мақсадига айланттириб қўямиз. Ишқилиб, ҳаётдан нолиш учун ҳар доим етарлича баҳонаю сабаб топаверамиз. Аммо шукр деган сўзни тилга олиш хаёлга ҳам келмайди. Ваҳоланки, озгина ўйлаб кўрсак, шукр қилиш учун беҳисоб сабаб топамиз. Шундай эмасми?!

Комила НОСИРОВА

Нега шундай оғир кунларни кўрган одамлар ҳаётдан нолимайди, тилдан шукрона сўзлари тушмайди? Биз эса дориломон кунларда яшаб туриб, доим нимадандир нолиймиз. Ҳамма нарсамиз бўлса ҳам, яна нимадир етишмайди.

БИЛАСИЗМИ?

- Темир 5000 даража ҳароратда буғланиб кетади.
  - Саудия Арабистони давлати ҳудудида битта ҳам дарё йўқ.
  - Греция давлатининг мадҳияси 158 усулда янграши мумкин.
  - Япон олимларининг аниқлашича, одамнинг тиши қанчалик кўп тўкилса, хотираси шунчалик паст бўлади.
  - Индонезия таркибида 17 минг 508та орол мавжуд.
  - Дунёдаги энг иллик денгиз деб Қизил денгиз тан олинган.
  - Гугурт дастлаб 1820 йилларда Европада пайдо бўлган.
- Аммо у ўта хавфли бўлиб, арзимаган ишқаланиш оқибатида ҳам ёниб кетиши мумкин эди. Ҳозирги кўринишдаги, яъни хавфсиз гугурт дончалари эса илк маротаба 1855 йили Швецияда ишлаб чиқарилган.
- Дунёдаги энг кенг кўча Бразилияда жойлашган бўлиб, кенглиги 250 метрга боради.

- Жанубий Америка қитъасида океан билан чегарадош бўлмаган икки давлат мавжуд. Улардан бири Боливия бўлса, иккинчиси Парагвайдир.
- 1930-1931 йилларда собиқ иттифок инқилобий тақвимида мувофиқ, феврал ойи 30 кундан иборат бўлган.
- Жаҳон интернет тўридаги энг катта олди-сотди портали www.eBay.com ҳисобланади. Мазкур сайтнинг 168 млн. нафар фойдаланувчиси бор.
- Дунёдаги энг тоза сувга эга бўлган денгиз Антарктидадаги Уедделла денгизидир.
- Европа қитъасида одам яшамайдиган хилват жойини топа олмайсиз.
- Япония тахминан 3900 ордондан ташкил топган.

<p>Xabar</p> <p>МУАССИС:</p> <p>ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ВА КОММУНИКАЦИЯЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВАЗИРЛИГИ</p> <p>Бош муҳаррир вазифасини вақтинча бажарувчи: Абдуғани АБДУРАҲМОНОВ</p>	<p>ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:</p> <p>Азим АХМЕДҲАДЖАЕВ (Ҳайбат раиси), Фарҳод РҶЗИЕВ, Евгений БИРГЕР, Тўлқин ТЕШАБОВЕВ, Лутфилло ТУРСУНОВ (масъул котиб).</p>		<p>МАНЗИЛИМИЗ:</p> <p>100105, Тошкент, Толлимаржон кўчаси, 6-уй. Тел.: 291-43-92, 291-43-28, 291-43-61, 291-43-78 Факс: 291-43-70. E-mail: info@xabar.uz</p> <p>Обуна индекси — 228.</p>	
	<p>Таҳририятга келган кўлёзма ва суратлар эгаларига қайтарилмайди. Муаллифларнинг фикрлари таҳририят фикридан фарқлангани мумкин. Наширимиздан кўчириб босилганда "Xabar"дан олинганлиги кўрсатилиши шарт.</p> <p>Газетани тайёрлашда интернет материалларидан ҳам фойдаланилади. Баҳоси келишилган нарҳда.</p>		<p>Газета таҳририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди. Дизайнер: Аслиддин БҶРИЕВ. Навбатчи: Собит АҲАДОВ.</p>	
<p>Газета Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 0016 рақами билан 2013 йил 23 июлда рўйхатга олинган.</p>	<p>Газета ҳафтанинг жума кунини чиқади</p>	<p>"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди. Манзил: Тошкент шаҳри, "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.</p>	<p>G-643 сонли буюртма. Офсет усулида босилди. Қоғоз бичими А-3, ҳажми 4 босма табоқ. Адади: 3388 нусха.</p>	<p>ISSN 2010-6424</p> <p>Босишга топширилди — 20.00. Босишга топширилиш вақти — 20.00.</p>